

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
Danışman: Prof. Dr. Fatih Yavuz

**POLİS MESLEK YÜKSEK OKULU
ÖĞRENCİLERİNİN SOSYODEMOGRAFİK
ÖZELLİK VE PSİKOLOJİK GEREKSİNİMLERİNİN
İRDELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Murat YÜKSELOĞLU

İstanbul - 2006

TEŞEKKÜR

Bu çalışmamı yapabilme olanağını tanıyan
İ.Ü. Adli Tıp Enstitüsü'nün Değerli Öğretim Üyelerine,

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam süresince, bana yol gösteren tez danışmanım
Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Başkanı **Prof. Dr. Fatih YAVUZ'a,**

Tezimin her aşamasında destek, bilgi birikimi ve yardımını esirgemeyen
Yard. Doç. Dr. Neylan ZİYALAR'a,

Envanterin uygulanmasında yardım eden
Uzman Sosyolog Mine ÖZAŞÇILAR'a,

Araştırmamıza verdiği her türlü destek için
Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu Müdürü **Sayın Mustafa SAĞLAM**
başta olmak üzere, tüm çalışanlarına ve araştırmaya gönüllü katılan tüm öğrencilere,

Tezimin yazılması aşamasında büyük emeği geçen
Sevgili **Arş. Gör. Ş. Şebnem ÖZCAN'a,**

Bu çalışma boyunca bana sabır gösteren, beni motive eden ve yardımlarını esirgemeyen
Sevgili Eşim **Yard. Doç. Dr. E. Hülya YÜKSELOĞLU'na,**
Biricik Çocuklarım **U. Işın** ve **A. Boğaçhan'a,**

Sonsuz Teşekkürlerimi Sunarım...

Murat YÜKSELOĞLU

İÇİNDEKİLER

1. Giriş ve Amaç	1
2. Genel Bilgiler	3
Polislik Mesleğinin Özellikleri	3
Polisliğin Tarihçesi	10
Polis Eğitimi	17
Polisin Görev ve Yetkileri	20
2.4.1. Genel Asayiş ve Emniyet Görevleri	20
2.4.2. Sosyal Yardım Görevleri	21
2.4.3. Hizmetin Uygulama Biçimine Göre Polisin Görevleri	21
2.4.3.1. Önleyici (İdari) Görevler	21
2.4.3.2. Adli (Kovuşturucu) Görevler	22
2.4.3.3. Polisin Olayları Bastırma Görevi	22
2.4.3.4. Devletin Yürütme Gücüne Yardım Görevleri	22
2.4.4. Polisin Yasalardan Kaynaklanan Çeşitli Yetkileri	22
Poliste Rütbelere ve Polis Memurluğu	24
Sosyolojik ve Psikolojik Bakımdan Polislik Mesleği	25
3. Gereç ve Yöntem	31
4. Bulgular	33
5. Tartışma ve Sonuç	43
6. Özet	49
7. Summary	50
8. Kaynaklar	51
9. Özgeçmiş	57
10. Ekler	58
Edwards Kişisel Tercih Envanteri	
Bilgilendirilmiş Onay Formu	
Etik Kurul Onay Formu	

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Polis Vazife ve Selahiyyet Kanunu'nda "Polis" genel olarak, toplumda düzeni sağlamak, suç işlenmesini önlemek ve suç işlendikten sonra failleri ele geçirerek adalete teslim etmekle görevli ve yetkili kişi ve kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır. Avrupa Birliği'nin ortak polis tanımı ise şöyledir: "Polis, toplumda insan haklarına saygı göstererek asayişli sağlayan ve halkın güvenliğini koruyan kamu görevlisidir."

Ülkemizde polis yetiştiren birden fazla kurum bulunmaktadır. Bunlardan biri, lisans düzeyinde komiser muavini mezun veren Polis Akademisi, diğeri ise polis memuru yetiştiren Polis Meslek Yüksek Okulları ile Polis Meslek Eğitim Merkezleri'dir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerin fen bilimleri alanı müfredatına uygun olarak lise derecesinde eğitim ve öğretim yapan, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulan Polis Kolejlere de bulunmaktadır. Polis Meslek Yüksekokulları, Emniyet Teşkilatı'nın polis memurlarını yetiştirmek üzere 2001 yılında 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi'ne bağlı iki yıllık ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren parasız, yatılı ve üniformalı eğitim-öğretim kurumlarıdır. Türkiye'de toplam 26 Polis Meslek Yüksekokulu'nda eğitim-öğretim verilmektedir.

Polis Meslek Yüksek Okulları'nın amacı; verdiği mesleki, hukuki, sosyal, kültürel dersler ve uygulamaları içeren ön lisans eğitimiyle, Polis Teşkilatı'nın ihtiyacı olan 'Polis Memurları'nı yetiştirmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları'na ancak belli kriterlere sahip kişiler alınmaktadır. Bunlar; sabıkasız olmaktan, belli boy ve kilo özelliklerine varana kadar değişiklik gösteren çok çeşitli kriterlerdir. Ancak söz konusu başvuru kriterleri arasında bireyin sosyal, fiziksel ve kamusal özellikleri dışında başka ön şartlar aranmamaktadır. Hiç şüphesiz ki; toplum içinde hassas bir görevi yerine getiren polislerin kişilik yapıları, değer yargıları, ilgi ve tercih alanları ve de gereksinimleri, bu görevi yerine getirmelerinde çok önemli bir rol oynamaktadır (Erdoğan, 1990).

Bazı ülkelerde, bu mesleğe girişteki seçim kriterleri arasında yukarıda anılan özellikleri ölçen bir takım testlere de yer verilmiştir. Hatta mesleğe kabul edilmiş kişilerin çalışacakları alanlar, bu özelliklere göre belirlenmektedir. Ülkemizde bu tür bir seçim kriteri henüz kullanılmamaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Edwards Kişisel Tercih Envanteri'ni kullanarak, binden fazla öğrencisi bulunan bir Polis Meslek Yüksekokulu'ndaki polis memuru adaylarının kişisel tercih ve gereksinimlerini belirlemek ve anılan kişilerin daha yüksek verim elde edilecek görevlere yönlendirilebilmesi için öneriler geliştirmektir (Kuzgun, 1984; Kuzgun 1988).

2. GENEL BİLGİLER

2.1. POLİSLİK MESLEĞİNİN ÖZELLİKLERİ

Meslek; genel bir tanımla, bir kimsenin geçimini sağlamak üzere ömür boyu profesyonel olarak yaptığı iştir. Bir başka tanımla meslek, “kurumlaşmış faaliyet biçimleri”dir. Bir iş veya uğraşı alanının meslek niteliği kazanabilmesi için gerekli olan kriterler şunlardır:

1. Meslek, kişinin başlıca ve düzenli olarak yürüttüğü faaliyet alanı olmalıdır. Arada sırada yapılan geçici nitelikteki işler meslek sayılmamaktadır.
2. Meslek, bir geçim şekli olmalı ve bir ücret karşılığı yapılmalıdır. Meslek, asli ve sürekli bir faaliyet alanı olmalıdır.
3. Meslek, sistematik bir bilgiye dayanmalı ve tanımı olmalıdır.
4. Mesleğin eğitiminin yapılması, uygulamasının olması ve kişisel beceriye dayanması gerekir.
5. Mesleki amaçları, kişisel amaçların üstünde tutan mesleki davranış standartları olmalıdır.
6. Mesleğin, mesleki ilke ve kurallarının olması ve meslek ahlakı ve disiplini bulunması gerekir.

Mesleki faaliyetler; gelişigüzel değil, belli kurallar ve düzen içinde cereyan eder. Bu süreç içinde çalışanlar, mesleğin nesnel, kişisel ve toplumsal olgusuna da sahip olurlar. Mesleğiyle bütünleşen ve mesleğin felsefesini idrak eden kişi, gerçek mesleki bilinç sahibidir (Fındıklı, 2000).

“Polis” kavramı, hem bir kurumu, hem de bütün o kurumun çalışanlarını ifade etmektedir. Ayrıca polis, tekil olmasına rağmen, çoğul anlamda kullanılmaktadır. Kurum olarak polis; sivil idarenin emrinde, iç güvenliği ve kamu düzenini sağlayarak kendini halkın hizmetine adanmış meslek mensupları topluluğu olarak tanımlanabilir (Fındıklı, 2000; Bal ve Beren, 2002).

Polislik; sıradan bir meslek değil, kendine özgü kuralları, sembolleri ve ritüelleri bulunan eski ve köklü bir meslektir. Özellik, bir şeyi benzerlerinden ayıran ve o şeye farklılık katan niteliklerdir. Ancak, burada ortaya konulmaya çalışılan özellikler, polislik mesleğine özgü ortak ve genel özellikler olup kesinlik arz etmektedir. Ayrıca söz konusu özellikler, yalnız ülkemiz polisine has bir durum da değildir (Fındıklı, 2000).

Polislik, “medeniyet” (uygarlık) mesleğidir.

Polislik, öncelikle bir medeniyet (civilization) veya uygarlık mesleğidir. Medeniyet, insan zihninin bilinçli ve rasyonel bir şekilde geliştirdiği bir inançla, biyolojik ihtiyaçları karşılama ve doğaya reaksiyon yapma düzeyinin üstüne çıkmasıdır. Kültür, eser ve ürünlerdir; medeniyet ise, onların arkasındaki inanç ve ahlak düzenidir. Aristo, polisliği insanoğlunun en önemli ve medeni buluşlarından biri olarak görmüştür. Bilindiği gibi, şehirler bir medeniyet, görgü, eğitim ve kültür merkezleridir.

Polislik, bir “güvenlik” mesleğidir.

Polisin temel görevi, güvenliği sağlamak ve sürdürmektir. Bunun için öncelikle polisin güvenilir bir kişi olması ve halka güven vermesi gerekir. Kısaca polislik, “güven verme” mesleğidir.

Polislik, bir “uzmanlık” mesleğidir.

Güvenlik, bilgi ve uzmanlık gerektiren ciddi ve önemli bir konudur. Bu nedenle, güvenlik görevlilerinin ciddi bir mesleki eğitimden geçmesi ve alanlarında uzmanlaşmış olmaları zorunludur.

Polislik, bir “zor kullanma” mesleğidir.

Polislik, bir zor kullanma veya cebri icra mesleğidir. Polis, kamu düzeninin gerektirdiği durumlarda kişi özgürlüklerini geçici olarak kısıtlama, sınırlama ve yasaklama getirme yetkisine sahiptir.

Polislik, “kariyer” mesleğidir.

Polis hizmetleri, askeriyede olduğu gibi, amir-memur, emir-komuta şeklinde bir mesleki rütbeler hiyerarşisi içinde yürütülmektedir. Günümüzde polislik mesleğinin çekici yönlerinden biri; rütbeler, üniformalar ve mesleki kariyerdir.

Polislik, “disiplin” mesleğidir.

Polislik, bir disiplin ve kural, hatta disiplinli yaşama mesleğidir. Disiplin, polis için bir zorlama değil, onun bir parçası ve hayat tarzıdır. Polis; toplumsal disiplini, kamu düzenini ve güvenliği yalnız sağlamakla değil, aynı zamanda sürdürmekle de yükümlüdür.

Polislik, “dedektiflik” (aydınlatma) mesleğidir.

Polislik; suç ve suçlarla mücadele etme, suç olaylarını önleme ve suçluyu yakalama, bu arada suç olaylarını aydınlatma mesleğidir.

Polislik, “fedakarlık” mesleğidir.

Polislik, görevi uğruna gerektiğinde canını verme fedakarlığını gösterebilmektir. Bununla beraber, halk arasında karıştırıldığı gibi, hiçbir zaman “cefakarlık” mesleği değildir. Bilindiği gibi, cefakarlık zulüm ve işkence yapmak, cefakar da işkence yapan ve zulmeden kişi demektir. Polis ise, asla cefakarlık yapamaz.

Polislik “itham ve iddia” mesleğidir.

Her ülkede kanunen suç olaylarını araştırma ve suç zanlılarını yakalama görevi polise verilmiştir. Suç faillerini, zanlılarını ve şüpheli kişileri yakalamak ve suç delillerini toplayarak yargı önüne çıkarmak; polisin görev ve sorumluluk alanına girmektedir.

Polislik, “statüko” mesleğidir.

Polis, ülkede mevcut rejimi ve statükoyu koruyup sürdürme ve istikrarı sağlama aracı olarak görülmektedir.

Polislik, “tekel” mesleğidir.

Polislik, bir tekel mesleğidir ve polisliği yalnız polis yapabilir. Güvenlik hizmetleri; niteliği ve stratejik özelliği dolayısıyla, yalnız polis tarafından yapılabilir. Bu nedenle polis hizmetlerinin, özel kişi ve kuruluşlara devri veya ihalesi mümkün değildir.

Polislik, “sorumluluk” mesleğidir.

Polislik, gerçekten bir sorumluluk (mesuliyet) mesleğidir.

Polislik, “yol göstericilik” mesleğidir.

Polislik, bilindiği gibi, sosyal ve insani bir hizmettir. Polis hizmetlerinde amaç, kamu yararı olup, karşılık söz konusu değildir.

Meslek saygınlığı, toplumun bir mesleğe karşı beslediği önem, imaj ve beğeni derecesidir. Meslek saygınlığı daha çok mesleki eğitime, mesleğin getirisine ve sağladığı statüye göre değişmektedir (Fındıklı, 2000; Bal ve Beren, 2002).

Gerçekte iş, “bir kişinin geçimini temin edebilmek için, düzenli olarak sürdürdüğü etkinlik”; meslek ise “eğitim ve sınama süreçleriyle kazanılan bir statü”dür (Aytaç, 2003).

Polis terimi, Eski Yunan’da site’lerin kamusal hizmetlerinin karşılığı olarak kullanılmış olup, zamanla anlamı daralarak kamu düzeninin sağlanmasını ifade etmek için kullanılmaktadır. Polis terimi, bugün daha çok kentlerde kamu düzenini sağlayan örgüt ve bu örgütte görevli kimseleri ifade etmektedir. Polis hakkında yapılan akademik çalışmalarda, “polise yasalar tarafından fiziksel güç kullanma yetkisinin verildiği ve bu güç kullanımının ortak amaçlar için kullanılması şartının getirildiği bir kamu kuruluşu olduğu” ifade edilmektedir (Aytaç, 2003).

Modern demokratik toplumlarda, polise yasal güç kullanma hakkı tanınmıştır. Ancak polisin hangi hallerde güç kullanacağı, hangi güç kullanma türlerinin meşru sayılacağı da yasalarla belirlenmiştir. Polis; keyfi, başına buyruk güç kullanan bir kimse değildir.

Demokratik olmayan toplumlarda ise, polisin güç kullanması daha kolay ve yaygındır. Bu ülkelerde polisin aşırı güç kullanma olasılığı ve görevini kötüye kullanması daha yaygındır. Modern toplumda, bireyin toplumsal pozisyonunu belirleyen önemli göstergelerden birisi meslektir. Toplumbilimciler, toplumsal düzlemde bireyin statüsü ve rolünü izahta, meslek faktörünü, belirleyici bir değişken olarak dikkate almaktadırlar (Aytaç, 2003).

Modern toplumda, meslekler sayıca ve tür itibarıyla giderek çeşitlenmektedir. Endüstrileşme, teknolojik gelişme, iş bölümü ve uzmanlaşmadaki artış, meslekleşme olgusuna hız kazandırmış, her bir iş ya da uğraş, kendi içinde oldukça karmaşık işleyiş sistematiğine sahip olmuştur. Bugün için, meslekler sayıca, nitelikçe, estetik ve etik ölçüler itibarıyla oldukça komplike hale gelmiştir. Meslekler; saygınlıkları, üyelerine sundukları tatmin olanakları, toplumdaki işlevsel algıları, etik ve kimliksel öğeleri, profesyonel konumları itibarıyla, önemli bir sosyal farklılaştırıcı unsurdurlar (Aytaç, 2003).

Meslek bir bütün olarak ele alındığında sosyal bir olgudur ve meslek edinme ve mesleğin sürdürülme süreçleri karmaşık toplumsal etkenlere bağlıdır. Bu bağlamda bir mesleki kategori olarak, polislik de meslekler sosyolojisinin ilgi ve inceleme alanı içinde bulunmaktadır. Polislik; etik ve kültürel özellikler, kimlik öğeleri, görevin niteliği, estetik ve retoriksel konumu itibarıyla, diğer mesleklerden farklılık gösterir. Polis, belki de diğer meslek mensuplarından daha fazla toplumsal olana kitlenmiş, toplumsallığın kırılma çeperinde gezinen, kişisel ya da genel çıkara yönelik tehditleri göğüslemek durumunda olan kimsedir. Polislik; meslek olarak kuşkuculuğu, tehdit algısına duyarlılığı, otorite kurmayı, caydırıcı olmayı, tutucu davranmayı, titizliği vb. pek çok özelliğe sahip olması itibarıyla da diğer meslek ve mensuplarından görece tipikleştirici bir portreye sahiptir (Sözen, 2004).

Bugün için modern toplumun doğası, yoğun güvenlik talebine açıklık göstermektedir. Polislik mesleği bu bağlamda, sayısal artış göstermekte, niteliksel derinlik kazanmakta, estetik ve etik boyutlanmalara sahip olarak, profesyonel bir faaliyet kolu haline

gelmektedir. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de güvenlik ihtiyaı, her kesimden insanın en temel ihtiyaçları arasında yer almaktadır. Polislik mesleği; toplumsal düzeni sağlamak, güvenlik istemlerine karşılık vermek üzere organize olan bir meslek olarak, toplumda işlevsel bir niteliğe sahiptir (Aytaç, 2003).

Belli bir mesleğin nesnel ve sosyal açıdan algılanması ve değerlendirilmesinde o toplumun söz konusu meslek ve mensupları hakkında sahip olduğu genel kanı, sterotip ve önyargıların büyük rolü vardır. Özellikle halkla geniş teması olan meslekler hakkında halkın bilgisi ve görüşü fazladır (Aytaç, 2003).

Meslekler, kurumsallaşmış faaliyet biçimleridir. Kişi ve toplum için merkezi bir önem taşımaktadır. Mesleki faaliyetler, belli kurallar ve belli bir işleyiş düzenine göre işler. Bu süreç içinde kişi, mesleğin nesnel detayları kadar, kendisini konumlandırđıĐı evren içindeki yerini de yeniden algılar. Bu durum kişiyi statüye uygun davranmaya iter. Mesleğin bütünlüklü bilgisine sahip olmak, kişiye mesleki bilinç kazandırır. Uzmanlaşma ve iş bölümünün artması, bireyin farklı bilinç formları kazanmasına neden olmuştur (Aytaç, 2003; Sözen, 2004).

İnsanlık tarihi boyunca bireyler, ekonomik, sosyal ve güvenlik gibi sebeplerle bir arada, toplu halde yaşama ihtiyaı duymuşlardır. Bir arada yaşamak ise, bireyler arası ilişkilerin düzenlenmesini gerektirmektedir. Her toplum, bir arada yaşamaktan kaynaklanan çok sayıda kural, ilke, sözleşme, hukuki norm vs. ile toplum hayatını düzenlemektedir. Bireysel ya da toplumsal çıkarlar, toplum üzerinde saldırılara ve düzen bozukluğuna neden olmaktadır. Bu yüzden bireylerin ve toplumsal kesimlerin, diğer kişi ve sosyal gruplar üzerinde baskı ve tahakküm kurmaması için hukuki normlara uygun hareket etmeleri, saldırı ve tecavüzlerden sakınmaları gerekmektedir (Aytaç, 2003; Sözen, 2004).

Polislik; toplumsal düzeni sağlamak, kurulu yapıyı koruma ve kollama misyonu olan bir meslektir. Dolayısıyla, polisin varlık koşulu, toplumsallığa ilişkin bir işleve tekabül etmektedir. Modern toplum, artık toplumsal düzenin korunması ve sürdürülmesini rasyonel hukuka havale etmiş ve bu düzenin korunması yolunda hukuka bağlı çalışan

düzen koruyucu mekanizmalar (polis teşkilatı vs.) oluşturmuştur. Artık düzen sağlamak, uzmanlaşmış, iş bölümü içinde çalışan, profesyonel kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Modern toplum, profesyonel meslekler toplumdur. İlk önce hekimlik, hukuk ve ilahiyat mesleği klasik üç profesyonel meslek olarak kabul görmüş, daha sonra da profesyonel grupların sayıları ve çeşitleri 20.yüzyılda çok büyük bir oranda artmıştır. Bu yüzyılda her meslek kendini “profesyonel” olarak tanımlama ve profesyonel bir meslek olarak tanınma gayreti içinde olmuştur. Polislik mesleği de bunlardan birisidir (Sözen, 2004).

Her meslek, profesyonel bir statü kazanmak ister. Çünkü bir mesleğin profesyonel meslek olarak görülmesi ve çalışanlarının da profesyonel olarak tanımlanması, o mesleği çekici kılmaktadır. Her şeyden önce toplumda saygınlık kazanır ve meslek üyeleri itibar görür (Sözen, 2004).

Profesyonel davranış, dört temel özellik aracılığıyla tanımlanabilir. Bunlar; “yüksek derecede genel ve sistematik bir bilgi, bireysel çıkarlardan çok toplumsal çıkarlara yönelme, işteki toplumsallaşma süreci içerisinde ve uzmanların kendilerinin gönüllü olarak kurdukları ve işlettikleri dernekler aracılığıyla oluşturdukları etik kanunlar sayesinde yüksek derecede kendi kendine davranışları kontrol etme eğilimi, bireysel çıkar anlamına gelmeyecek fakat sadece işteki başarıları sembolize eden (para veren ya da manevi olarak onurlandıran) bir ödül sisteminin varlığı”dır (Barber, 1996).

Bir başka çalışmada da profesyonel mesleği tanımlayan ilkeler şu şekilde belirtilmiştir: uzmanlık bilgisi, uzun süreli bir eğitim (mesleğe girmeden ve girdikten sonra), etik standartlar, topluma hizmet etme bağlılığı, mesleği ve meslek üyelerinin davranışlarını düzenleyen, disiplinle ilgili yetkileri olan ve yukarıda belirtilen ilkeleri koruyan ulusal düzeyde bir meslek örgütünün varlığı. Profesyonelliği farklı kılan üç temel özellik vardır: kurumsallık, sorumluluk ve uzmanlık (Sözen, 2004).

2.2. POLİSLİĞİN TARİHÇESİ

Polis, “kısmen veya tamamen normların uygulanmasını sağlayan uzmanlaşmış bir silahlı güç” olarak algılanmakta ve tanımlanmaktadır. İlkel toplulukların çoğunda mal-mülk sahibi olma, oldukça önem kazanmıştır bir durumdu ve mal sahipliği, miras, paylaşım vb. konulardaki anlaşmazlıkları çözmek için bazı mekanizmalara gereksinim duyuldu. İşte polislik, bu ve benzeri gereksinimlerin doğal bir sonucu olarak belirmeye başladı (Blau, 1994; Çağlar, 1999).

Bilindiği üzere polis, genel anlamda yasaların uygulanmasını denetleyen, insanları ve mallarını koruyan bir hükümet birimidir. Eğer böyle bir önerme doğru ise, az ya da çok örgütlenmiş veya hiç örgütlenmemiş olsun, bütün ilkel toplulukların hepsinin resmi veya hükümeteysel bir yönetim birim veya biçimine sahip olmamasına rağmen, bir çeşit polislik sistemine sahip olduklarını söylemek olanaklıdır. Bu tür bir polislik, günümüzde sahip olunan anlamda formal bir polislik olmayabilir. İnsan; gerek grup, gerekse de topluluk içinde ve biçiminde yaşamaya başladığı andan itibaren, grup veya topluluğun diğer bireyleri ile bir etkileşim ve iletişim içine girmiştir. Bu etkileşim ve iletişim, doğal olarak bir çıkar ve beklenti çatışması yaratır. Dolayısıyla, grup veya topluluğun devamı için bu tür istenmeyen durumların bir şekilde çözüme ulaştırılması gerekmiştir (Gültekin, 1999).

İlkel topluluklar ile polis ve polislik üzerine yapılmış olan bütün çalışmalar; şefler, dini görevliler, öğretmenler, askerler, akraba grupları, kabilenin kendisi, ailedeki en yaşlı erkek, ailenin babası veya büyük oğlu, diğer bir deyişle ya topluluk ya da bizzat bir birey tarafından denetlenen, yerine getirilen bir norm ve tabu sisteminin varlığını kabul etmektedirler. Dolayısıyla eğer norm ve tabuların uygulanması görevi, topluluk düzeyinde veya tarafından yerine getiriliyorsa, bunu “informal ilkel topluluk polisliği” olarak adlandırabiliriz. Eğer norm ve tabuların uygulanması birey(ler) tarafından yerine getiriliyorsa, “informal bireysel polislik” olarak adlandırılabilir. Sonuç olarak, her ne kadar modern polislik ile çok fazla örtüşmese de, topluluk (grup) veya bireysel düzeyde de olsa farklı polislik uygulamalarının olduğu söylenebilir. Dolayısıyla gelişmiş – gelişmemiş, az ya da çok örgütlü her tür ilkel grup veya toplulukta bir biçimde yerine

getirilen bir polislik hizmetinden bahsetmek olanaklıdır. Bunu, günümüz polisliğine gelen yolun ilk adımı olarak kabul etmek gerekir (Fındıklı, 2000).

Polislik zaman içinde değişikliklere uğramıştır. Sosyal yapıların daha fazla karmaşıklaşması, polis ve polislik sistemlerini de evrimleştirmiş, değiştirmiş ve geliştirmiştir. Polis sisteminin elementleri, her adımın bir sonraki adımın gerekli koşullarını sağladığı bir ardışıklık içerisinde meydana gelmiştir. İnfomal polislikten, modern – formal polisliğe geçişin gerçekleştiği döneme “geçiş dönemi polisliği (*transitional policing*)” denmektedir (Çağlar, 1999).

Modern polisin yaratılması, oluşturulması; toplumlarda kanun denem kuralların ortaya çıkışı ile yakın ilişkilidir. Her ne kadar örf ve adete dayanan hukuk (*common law*) yüzyıllar boyunca, modern anlamda tanımlanmış bir polis gücü olmaksızın işlemiş ise de, modern polisin ortaya çıkışı, oluşumu; yoğun nüfus artışı ile sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamın karmaşıklaşmasına paralel olarak gerçekleşmiştir. Bugünkü haliyle bildiğimiz modern polis, 19.yüzyılın ikinci çeyreğinde İngiliz toplumunun bir ürünü olarak görülmüştür. Modern polisin ortaya çıkışını sağlamış olan tek bir neden yoktur. Modern polislik, sistem olarak değişik toplumlarda değişik zaman dilimlerinde ortaya çıkmıştır. Pekçok ülke birbirini etkilemiş ve birbirine model oluşturmuştur (Cerrah, 2000).

Günümüz modern polisinin uğraşmakla yükümlü olduğu ve mesleki görev alanına giren sorunlar şunlardır:

1. Çalışma yaşamına ilişkin sorunlar: endüstriyel kavga, grev, lokavt, gösteri ve karşı gösteriler, vb.
2. Sosyo-politik düzenle ilgili sorunlar: politik suikast ve adam kaçırmaya gibi suçlar
3. Ekonomik yapı ve mülkiyet ile ilgili sorunlar: vergi suçları, kaçakçılık, kumar, hırsızlık, soygun, gasp vb.
4. Birey kaynaklı sorunlar: öldürme, kaçırmaya, bıçaklama, saldırı, tecavüz, taciz, cinsel taciz, çocukları kötüye kullanma, ayrımcılık, ahlaksızlık vb.
5. Sosyal faaliyet ve eğlence kaynaklı sorunlar: spor, maç aktiviteleri, kutlama ve diskotek türü eğlence yerlerinde meydana gelen kavga ve olaylar vb.

6. Yakalama, alıkoyma, sorgulama ve kovuşturma (yargılama) ile ilgili görevler: kanunları ihlal edenleri ve kaçakları yakalamak, sanıkların sorgulanmasını tamamlamak, ilgili kanıtları toplamak, rapor ve tutanakları hazırlamak, sanıkları mahkemeye sevk etmek, vb.
7. Önleme ile ilgili görevler: olası suç, asayiş ve düzen bozulmaları, trafik kazalarını önleme, ahlaki çöküntüye sebep verecek fahişelik, kadın ticareti vb. gibi olayları önleme.
8. Diğer görevler: Bu tür görevler daha çok polisin hizmet ile ilgili olan görevleridir. Örneğin; trafiğin kontrol ve akışkanlığını sağlamak, ilgili kamu hizmetlerini sağlamak, kalabalıkları kontrol etmek, ilgili yerleri (eğlence vb.) denetlemek, kavgaları ayırmak ve arabuluculuk, acil ilk yardım, kayıp kişi ve çocukları bulmak, sarhoş kişi ve sürücüleri evlerine ulaştırmak, törensel görevler, vb. (Çağlar, 1999).

Eski Türkler’de kamu düzen ve güvenliği işleri, Subaşılar tarafından yürütülmüştür. Kabile halinde yaşadıkları dönemlerde Türkler, orduyu sevk eden ve yönetenlere “Subaşı” adını vermişlerdir. “Su” asker, komutan, ordu; “subaşı” ise başkomutan anlamında kullanılmıştır. Kabileler birleşip toplum büyüyünce, subaşılar savaşta belli birliklere komuta etmeye başlamış, barışta da buldukları bölgenin güvenliğini sağlamışlardır. Böylece subaşılardan rolleri küçülmüş ve belli görevlerin yöneticileri olmuşlardır (Kuyaksil, 2000).

Türklerin İslamiyet’i kabul etmelerinden itibaren, bugünkü ifadeyle Hakim, Savcı, Belediye Başkanı sıfatlarını belli ölçüde kişiliklerinde toplayan “kadı”yı asayiş hizmetlerinde görmekteyiz. Kadılar, aynı zamanda zabıta amirliği görevlerini de yapmaktaydılar. Kadının bu görevine yardım eden ve asayişi sağlamak için, emrinde yeterince “şurta” adı verilen görevliler bulunmaktaydı. “Şurta” kelimesi, gece şehri dolaşan bekçi manasına gelmektedir (Kavgacı, 1997; Kuyaksil, 2000).

Özetle belirtilecek olursa; Eski Türkler’de kamu düzeni ve güvenliği, belli yasalara uygun olarak yürütülmüştür. Bu yasalarda suçların önlenmesi kadar, işlenen suçlarda

suçluların yakalanmasına da önem verilmiştir. Eski Türkler’de Polis Teşkilatı bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, askeri teşkilat içinde yer almış ve askeri özellikler göstermiştir (Dündar, 1993).

Eski Türkler’de olduğu gibi, Osmanlı Türkleri’nde de Polis Teşkilatı, Askeri Teşkilat kadrosu içinde yer almış, askeri amirler aynı zamanda Polis Amiri olarak da görev yapmışlardır. 1453 yılında İstanbul’un fethinden sonra, İstanbul’a diğer bölgelerden büyük göçler olmuştur. Bu nedenle de İstanbul’un güvenlik hizmetlerine büyük önem verilmiştir (Yaşar, 1997).

Bu dönemde dikkati çeken nokta, karakola benzer kuruluşların meydana getirilmiş olmasıdır. Şehrin bazı yerlerine yeniçeri görevlendirilip karakollar oluşturulmuş, önleyici zabıta hizmetleriyle görevlendirilmiştir. Padişahın kulu – kölesi asker anlamına gelen “kullukçu”lar ise, “karakulhane” adı verilen ve bugün “karakol” olarak isimlendirilen binalarda zabıta hizmetlerini yürüten askerler idi. Yeniçeri Ocağı’nın 1826 yılında kaldırılmasından sonra, İstanbul’da Asakiri Muntazama-i Hassa (Asakiri Mansure-i Muhammediye) isimli, polisiye hizmetleri de yapmak üzere yeni bir askeri teşkilat kurulmuş, “serasker” denilen bu teşkilatın komutanı, iç güvenliğin sağlanmasına ait Yeniçeri Ağası’nın yetkilerine sahip olmuştur (Çiçek, 1997; Şahin, 2000).

1846 yılında yayımlanan bir genelge ile polis hizmetlerinin serasker tarafından yönetilmesinin, askerlerin asıl görevlerini aksattığı belirtilerek, yalnızca polis hizmetlerini yürütmek üzere ve seraskerlikten bağımsız olarak “Zaptiye Müdürlüğü, Zaptiye Müdür Yardımcılığı” ve polisle ilgili yasaları hazırlamak için “Zaptiye Meclisi” kurulmuştur. Kısa bir süre sonra da bu meclis kaldırılmış ve yerine “Divan-ı Zaptiye” ve “Meclis-i Tahkik” kurulmuştur. 1876 yılında Tanzimat ve Islahat hareketleri çerçevesinde, 1879’da Avrupa’daki örneklere göre bir polis teşkilatı olan Zaptiye Nezareti kurulmuştur. Başlangıçta İstanbul ve çevresinde teşkilatlanarak güvenlik işlerini yürüten Zaptiye Nezareti daha sonra ülke çapında genişlemiş ve tüm merkez ve taşra polis kuruluşları, bu nezaret tarafından tek merkezden yönetilmiştir (Dündar, 1993; Kuyaksil, 2000).

Teşkilatın bu denli gelişmiş olmasına rağmen, polisin görev ve yetkilerini belirleyen hukuki bir metin hazırlanamamış, hazırlanmış olanlar ise taslak halinde kalmıştır. 1845 yılında ilk Polis Teşkilatı kurulurken hazırlanmış olan kuruluş yetki ve görevlerini belirleyen Polis Nizamnamesi'nin uygulanmasına devam edilmiştir. 1907 tarihinde (1845 kuruluşundan sonra) ilk Polis Nizamnamesi yayınlanmıştır. Polis örgütünün ihtiyaçlarını her bakımdan yeterli bir biçimde karşılayan ve 167 maddeden oluşan bu nizamnamenin en belirgin özelliği, içerdiği hükümlerin yabancı etkilerin altında kalınmadan hazırlanmasıdır (Tokgöz, 1990; Kuyaksil, 2000).

Bu dönemde ilk Polis Okulu Selanik'te açılmıştır. Okul, Belçika'dan getirilen iki subayın idaresine verilmiştir. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra, bu okul kapatılmıştır. İkinci Meşrutiyet'in ilanından Cumhuriyet Hükümeti'nin kuruluşuna kadar geçen zaman içerisinde ülkenin iç güvenliğine ilişkin hizmetler; Umum Jandarma Kumandanlığı, Emniyeti Umumiye Müdüriyeti ve İstanbul Polis Müdüriyeti Umumiyesi tarafından görülmüştür. 1909'da daha önce kapatılan Selanik'teki Polis Okulu yerine İstanbul, Yıldız'da Polis Okulu açılmıştır. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilirken, yeni Türkiye Cumhuriyeti'ni zayıf bir Polis Teşkilatı devralmıştır (Kavgacı, 1997; Karakaya, 2002).

Emniyet Teşkilatı ile ilgili mevzuatın; ilk Polis Nizamnamesi'nin yürürlüğe konuluş tarihi olan ve Türk Polis Teşkilatı'nın kuruluş tarihi olarak kabul edilen 10 Nisan 1845'ten bu yana, yurttan egemen olan rejimin görüş ve düşüncesine göre şekillendiği ve ancak Cumhuriyet sonrası dönemde büyük bir gelişme gösterdiği görülmektedir. Bu amaçla, polisin görev ve yetkilerini düzenleyen ve çok uzun yıllar kullanılacak olan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyyet Kanunu (PVSK), 4 Temmuz 1934 tarihinde çıkarılarak yürürlüğe konulmuştur (Kuyaksil, 2000).

“Kolluk” terimi; kollamak mastarının isim şeklidir. Eski “zabıta” teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır. “Zabıta”, “zaptiye”, “inzibat” hep aynı kökten türetilmiş birer isimdir (Yaşar, 1997; Kuyaksil 2000).

Genel olarak kamu düzenini koruma, kollama, suç ve suçluları tespit etme, yakalama ve bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlara yardımcı olma görevlerine kolluk (zabıta) görevleri denilmektedir. Bu genel tanım esas alındığında kolluk (zabıta) kavramı, yukarıda sayılan görevleri yapan teşkilat veya bu teşkilatta çalışan, bu amaçla görevlendirilmiş görevliler için kullanılmaktadır (Sevindik, 1997).

Genel Kolluk (Zabıta), genel emniyet ve asayışı, kamu düzenini, genel ahlakı, iç güvenliği, huzur ve sükûnu sağlamak ve korumakla görevli silahlı bir kuvvet olan Polis ve Jandarmaya verilen isimdir.

a. Polis: Kamu düzenini ve güvenliğini koruma, kollama, suç ve suçluları bulma ile görevli, gerektiğinde zor kullanma yetkisine sahip, kanunlarla verilen yetkiler dahilinde görev yapan devlet kuruluşlarına zabıta denir.

b. Jandarma: 1983 yılında hazırlanan yeni Jandarma Kanunu'na göre, jandarma "emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvveti"dir (Dündar, 1993; Kuyaksil, 2000).

Polis ve Jandarma'nın görev alanları farklıdır. Polis, belediye hudutları içinde görev yapar. Belediye hudutları dışında kalan yerlerde ise, kolluk hizmetleri Jandarma tarafından yürütülür. Polis ve Jandarma'nın yaptıkları görevler, mevzuat ve yürütme bakımından aynı, alanları yönünden farklıdır. Polis, il ve ilçelerde belediye sınırları içindeki bölgelerden sorumludur. Jandarma'nın görev ve sorumluluk alanı ise, polisin görev sahası dışında kalan yerlerdir. Ancak belediye hudutları üzerindeki gayri meskun ve polis karakollarına çok uzakta kalan jandarma bölgesine bitişik kısımlar jandarma bölgesine verilebilir (Akçeşme, 1993).

Bilindiği üzere devletin en başta gelen görevlerinden biri ve en önemlisi, toplumun güven ve huzurunu sağlamaktır. Diğer anlamda, toplumun güven ve esenliğini sağlama, devletin varlık nedenlerindedir. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 1.maddesi, yurdun genel güvenlik ve düzeninin sağlanmasının sorumluluğunu İçişleri Bakanı'na vermiştir. Bu kanun; kamu düzen ve güvenliğini devlet adına yürütmekle sorumlu tutulan İçişleri

Bakanın bu işleri, kendi yasalarına göre hareket eden Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ve gerektiğinde tüm zabıta kuvvetlerinden yararlanmak suretiyle yerine getireceğini ve lüzumu halinde ordu kuvvetlerinden yararlanacağını belirtmiştir (Kuyaksil A. 2000).

Günümüzün modern devlet ve toplum yapısında, artık polisin çok önemli bir görev yerine getirdiği ve dahili güvenliğin sağlanmasında en önemli kuruluş olduğu bilinmektedir. Bugün polis, demokratik devletlerin elinde asayiş ve güvenliğin sağlanmasında en önemli meşru güçtür (Çufalı M. 2002).

Polisin yaptığı görevleri tarih boyunca kısmen askeri birimler üstlenmiştir, bu alandaki yetkisi hala devam etmektedir. Bugün Türk Polis Teşkilatı, uzun bir süreçten geçerek belli bir seviyeye gelmiş ve modern anlamda bir Emniyet Teşkilatı olmuştur (Çufalı M. 2002).

2.3. POLİS EĞİTİMİ

Bilim ve teknoloji, eğitim ve öğretimin kavram ve işlevselliğini büyük ölçüde değiştirmiştir. Bunun neticesi olarak polise eğitim veren kurumların, toplumun değişen ve gelişen koşullarına ayak uydurabilmesi için gerekli eğitimi vermesi zorunlu olarak ortaya çıkmıştır (Sönmez ve Sönmez, 2003).

Polis, genellikle yaşamının büyük bir bölümünü görevinde geçirmektedir. Polisin halkla çok sıkı ve sürekli bir görev ilişkisi vardır. Polisin görevleri gün geçtikçe artmakta ve zorlaşmakta olup, gelecekte daha da artacaktır. Günümüzde, rastgele kişilere cop, silah, polis hüviyeti vererek polislik hizmetlerini yürütmeye çalışmak mümkün değildir. Çağımız, polisin en iyi şekilde eğitim görmesini gerektirmektedir. Güvenlik hizmetlerinin kalitesinin artırılması, polisin eğitim düzeyinin yüksek olmasına bağlıdır. Çağımızda çeşitli nedenlerle ortaya çıkan ve sürekli olarak gelişen toplumsal olaylara ve yeni suç türlerine karşı polisin etkin bir duruma getirilmesi, polisin çok iyi bir eğitim almasına bağlıdır (Dikici, 2004; Sönmez, 2005).

Emniyet Teşkilatı'nın görevlerini etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi, büyük ölçüde polisin, çağın gereklerine göre eğitilmesine ve temel polislik eğitiminin etkili bir şekilde verilebilmesine bağlıdır. Çağdaş polis eğitimi, bir taraftan bilim ve teknolojinin imkanlarından yararlanmayı, diğer taraftan da demokrasi ve insan haklarının uluslar arası bir duyarlılık kazandığı dünyada insani değerlere bağlı kalarak güvenlik hizmeti verebilmeyi amaçlamaktadır (Cerrah, 2003; Sönmez, 2005).

Polis eğitimi, genel eğitimin bir parçası olmakla beraber, özelliği ve farklılığı vardır. Polis eğitimi her şeyden önce mesleki bir eğitimidir. Dolayısıyla polis eğitiminde öncelik, bu mesleğin gerekleri doğrultusunda olacaktır (Özdevecioğlu, 2003; Sönmez, 2005).

Polis eğitimi, iki önemli bölümden oluşmaktadır. Bunlardan birincisi, polis eğitim kurumlarında yapılan hizmet öncesi eğitim; ikincisi ise görevde iken çalışılan birime göre yapılan hizmet içi eğitimlerdir. Türk polis eğitiminin özelliklerinden birisi de, temel

eğitim yönünden dörtlü bir yapıya sahip olmasıdır. Bu dörtlü yapı Polis Akademisi, Polis Akademisi'ne bağlı Polis Meslek Yüksek Okulları, Polis Meslek Eğitim Merkezleri ve Polis Koleji'nden oluşmaktadır (Sönmez, 2005).

Polis Akademisi, 25 Nisan 2001 tarih ve 4652 sayılı kanunla, Polis Üniversitesi anlayışıyla yeniden yapılandırılmıştır. Bünyesinde eğitim hizmeti veren Güvenlik Bilimleri Fakültesi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, 20 Polis Meslek Yüksek Okulu ve Fakülte ve Yüksekokullar Bölümü ile üniversite statüsüne kavuşturulmuştur. 2002 yılında kuruluşu tamamlanan Güvenlik Bilimleri Enstitüsü'nde 4 ana bilim dalında (Suç Araştırmaları, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi, Uluslararası Polislik Çalışmaları, Trafik Güvenliği ve Yönetimi) yüksek lisans eğitimi verilmesi 18.03.2002 tarihli Yüksek Öğretim Kurulu Yürütme Kurulu'nca onanmış ve Anabilim Dalları kurulmuştur (www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/).

Polis Meslek Yüksek Okulları; Emniyet Teşkilatı'na polis memurları yetişmek üzere 2001 yılında 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu ile Polis Akademisi'ne bağlı 2 yıllık ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren parasız, yatılı ve üniformalı eğitim-öğretim kurumlarıdır. 20 Polis Meslek Yüksek Okulu 2001 yılında, 5 Polis Meslek Yüksek Okulu 2003 yılında, 1 Polis Meslek Yüksek Okulu ise 2004 yılında açılarak toplam 26 Polis Meslek Yüksek Okulu'nda eğitim-öğretim verilmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları'nın amacı, verdiği mesleki, hukuki, sosyal, kültürel dersler ve uygulamaları içeren ön lisans eğitimiyle Emniyet Teşkilatı'nın ihtiyacı olan polis memurlarını yetiştirmektir (www.egm.gov.tr/polisolma.polisakademisi.asp).

Polis Kolejleri; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı liselerin fen bilimleri alanı müfredatına uygun olarak lise derecesinde eğitim ve öğretim yapan, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulmuş, parasız, yatılı ve resmi üniformalı okullardır. Polis Koleji mezunları; Emniyet Teşkilatı'na orta ve üst kademe amir yetiştiren Polis Akademisi'nden mezun olduktan sonra, komiser yardımcısı rütbesiyle Emniyet Teşkilatı'nda çalışmaya başlamaktadırlar (www.egm.gov.tr/polisolma.poliskoleji.asp).

26 Nisan 2005 tarih, 5336 sayılı Kanun ile Emniyet Teşkilatı'nın polis memuru ihtiyacını karşılamak üzere Polis Meslek Eğitim Merkezleri açılabilir. En az 4 yıllık eğitim kurumlarından mezun olup yapılacak seçme sınavında başarılı olanlar, 6 aydan az olmamak üzere Polis Eğitim Merkezleri'nde eğitimden geçirilerek Emniyet Genel Müdürlüğü kadrolarına atanırlar (www.egm.gov.tr).

2.4. POLİSİN GÖREV VE YETKİLERİ

Kamu hukuku alanında görev ve yetki, bitişik ikizler gibi birbirinden ayrılmaz. Kısaca görev, hizmetin gerektirdiğini yapmak, yasakladığını yapmamaktır. Kanun, tüzük ve yönetmelik gibi hukuki mevzuatın ve amirlerin yap dediğini yapmak, yapma dediğini yapmamak; görev kavramının içine girer. Görev, bir bakıma mevzuatın ve emirlerin yüklediği hukuk nizamının düzenlediği işlerdir. Polis hukukundaki amaç, toplum düzenini bozan hal veya durumun önlenmesi veya ortadan kaldırılmasıdır (Goldstein, 1994; Sönmez, 2005).

Polis; görevli bulunduğu mülki sınırlar içinde hizmet branşı, yeri ve zamanına bakılmaksızın, bir suçla karşılaştığında suça el koymak, önlemek, sanık ve suç delillerini tespit, muhafaza ve yetkili zabıtaya teslim etmekle görevli ve yetkilidir.

Gecikmede Tehlike Şartı: Polisin önleme amacıyla harekete geçebilmesi için, her şeyden evvel bir tehlike mevcut bulunmalıdır.

Zorunluluk Şartı: Polis tedbirinin uygulanabilmesi için, diğer bir şart polis tarafından böyle bir güvenlik önlemine başvurmanın zorunlu olmasıdır.

Orantılılık Şartı: Polis sadece tehlikeyi önlemek bakımından yeterli olan tedbirleri alabilir. Başka bir ifadeyle, kamu düzeninin korunması için yeterli olan tedbirler açısından yetkilidir. Zor kullanmadan amaca ulaşmak mümkünse, daha hafif tedbirlerin uygulanması gerekir (Şimşek ve Ömrüuzun, 2001; Sönmez, 2005).

2.4.1. Genel Asayiş ve Emniyet Görevleri:

- Asayiş (düzen, huzur): Kamu düzenini bozucu her türlü olumsuzluğun önlenmesi ve bu tür hareketin ortaya çıkması halinde, derhal faillerinin yakalanması ve cezalandırılması için yetkili organlara teslim edilmesidir (Sönmez, 2005).
- Emniyet (Güvenlik): Kanun ve nizamların, hal ve yetkilerin hiçbir baskı ve tesire maruz kalmadan serbestçe kullanılması ve bu hakkın kullanılabilmesi inancının yerleşmesidir (Şimşek ve Ömrüuzun, 2001; Sönmez, 2005).
- Tasarruf Emniyeti: Herkesin kazandığını güvenlik içinde muhafaza edebilmesi ve kişilerin kazançlarını dilediği şekilde harcayabilmesidir (Sönmez, 2005).

2.4.2. Sosyal Yardım Görevleri:

- Yolda hastalanarak veya bir kazaya uğrayarak hareket imkanını kaybeden kimselere uygun nakil araçları ile en yakın ilk yardım ünitesine götürmekle görevlidir.
- Çocuk doğurmak vb. acil ve hastanın sevki mümkün olmayan durumlarda, ilk yardım personel ve malzemelerini temin ve tedarik ile görevlidir.
- Yollarda çeşitli sebeplerle kalmış olup yardıma muhtaç olanlara iâşe (yeme) ve ibate (barınma) çarelerini araştırmak ve yardım etmekle görevlidir. (Polis vapur, tren gibi nakil vasıtalarına yetişemeyen veya bu araçların hareket edememesi nedeniyle gidecekleri yerlere gidemeyen ve kalacak yeri olmayan ve buna maddi güçleri olmayan kimseleri barındırma çareleri arar.)
- Yollarını bulamayan çocuklarla sakatların kanuni velilerini araştırarak bulmak, bulamadıklarını da buluncaya kadar sosyal yardım kuruluşlarında barındırmakla görevlidir. (Sokaklarda dolaşan ve oturduğu yeri tarif edemeyen kimse ve çocukları ailelerine veya yakınlarına teslim eder. Yakınları bulunamayanları bakımevlerine veya belediyelere teslim eder.)
- Başboş dolaşan çocuklar ile çalışmaya gücü olmayanlara gerekli yardım ve kolaylığı göstermekle görevlidir. (Serseri gibi dolaşan ve kimsesiz oldukları anlaşılan çocukları ve çalışmaya vücutları yeterli olmayanları bakımevlerine teslim eder.)
- Bir yer veya yol sormak için bilgi isteyenlere gerekli bilgileri vermek, yolculara nakil vasıta temininde yardımcı olmakla görevlidir. (Polis, yer ve yol sormak isteyenlere gerekli bilgileri vermek suretiyle yardımcı olur.)

2.4.3. Hizmetin Uygulama Biçimine Göre Polisin Görevleri:

2.4.3.1. Önleyici (İdari) Görevler:

Önleyici polis hizmetleri; mevzuat hükümleri ve hükümet emirleri ile kamu düzenine uygun olmayan hareketleri önleyici, caydırıcı, düzenleyici görevler ile koruyucu görevlerin tümünü içerir. Polisin önleyici görevinin amacı ileriye yöneliktir. Önleyici görev, suç işleninceye kadar olan aşamalardan oluşur. Önleyici polis hizmetleri, suç sonrası adli görevler dışında kalan hemen hemen bütün görevleri kapsar. Polise yüklenen

ve polisten beklenen kolluk hizmetlerinin çoğunluğunu, önleyici hizmetler oluşturur (Geleri ve ark., 2001; Sönmez, 2005).

2.4.3.2. Adli (Kovuşturucu) Görevler:

Bütün önleyici hizmetlerin yapılması ve alınan bütün tedbirlere rağmen suçun oluşumuna engel olunamamış ise, suçun, suçlunun ve suça ait iz ve delillerin tespiti ile suçlunun ele geçirilmesi ve adli makamlara teslim edilmesi polisin adli görevini oluşturur. Suç işlendikten sonra, polisin adli görevi başlar. Adli polis, suç ile ilgili araştırmaları savcı adına yapar. Cumhuriyet Savcısı, adli kolluk görevlilerine emirleri yazılı; acele hallerde sözlü olarak verir (Douglas ve ark., 1992; Sönmez, 2005).

2.4.3.3. Polisin Olayları Bastırma Görevi:

Önleme görevi çerçevesinde yürütülen çabalara rağmen, suç işlenebilir veya olaylar meydana gelebilir. Olayın boyutlarının büyümemesi veya faillerin suçüstü yakalanması için polisin bastırıcı görevi vardır (Sönmez, 2005).

2.4.3.4. Devletin Yürütme Gücüne Yardım Görevleri:

Doğrudan doğruya kuvvet kullanılması gereken hallerde, devletin diğer makamları yeterli güce sahip değilse, bir kararın yerine getirilmesi için polis onlara yardım eder. Bu şekilde bir yardım gerekirse, ilgili makam polisten yazılı olarak istekte bulunmalıdır. İstekte uygulanması istenilen tedbirin sebebi ve hukuki dayanağı da belirtilmelidir (Polat, 2004; Sönmez, 2005).

2.4.4. Polisin Yasalardan Kaynaklanan Çeşitli Yetkileri:

Görevlerin gereği gibi yerine getirilmesi çerçevesinde birçok yasa polise çeşitli yetkiler tanımaktadır. Bu yasaların başında PVSK gelmektedir. Belediye zabıtası işleri Hükümetçe lüzum görülen yerlerde polise gördürülür. Polis hiçbir suretle vazifesinden başka bir işte kullanılamaz. PSVK'dan kaynaklanan ve polisin görevlerini hukuka uygun yapabilmesi açısından polise genel olarak verilen yetkiler ana başlık halinde şunlardır (Melton ve ark., 1997; Hess, 1997; Sönmez, 2005):

- Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi
- Açılması izne bağı umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için tahkikat yetkisi
- Kapatma ve faaliyetten men yetkisi
- Zaptetme (el koyma) yetkisi
- Arama yetkisi
- Yakalama ve gözaltına alma yetkisi
- İfade için çağırma (davet etme) ve ifade alma yetkisi
- Menetme yetkisi
- Zor kullanma yetkisi
- Silah kullanma yetkisi
- Kimlik sorma ve kimlik tespit etme yetkisi
- Bilgi toplama ve istihbarat yetkisi
- Polisin bazı yerlere girme yetkisi
- Polisin bazı kişileri zorunlu ikamete tabi tutma yetkisi
- Polisin bazı durumlarda özel tim (ekip) oluşturma yetkisi
- Polisin umumi ve umuma açık yerlerde çalışma izni verme yetkisi

2.5. POLİSTE RÜTBELER VE POLİS MEMURLUĞU

Polis Amirleri; rütbe sırasıyla Komiser Yardımcısı, Komiser, Başkomiser, Emniyet Amiri, Dördüncü Sınıf Emniyet Müdürü, Üçüncü Sınıf Emniyet Müdürü, İkinci Sınıf Emniyet Müdürü, Birinci Sınıf Emniyet Müdürü ve Sınıf Üstü Emniyet Müdürü'dür. Bu rütbelere terfiler, sınav ve eğitim şartı saklı kalmak üzere, kıdem ve liyakate göre yapılır (Sönmez, 2005).

Polis Memurluğu'ndan Komiser Yardımcılığı'na terfi etme konusu teşkilat içinde düzenlenmiştir (Sönmez, 2005).

Genel Müdürlük tarafından, kısa ve uzun vadeli kadro planları yapılarak, yıllık amir ve memur ihtiyacı belirlenir. Polis amirine ihtiyaç duyulması halinde; boş kadro sayısına göre polis memurları için Komiser Yardımcılığı kursu açılır. Polis Memurlarının Komiser Yardımcılığına terfi edebilmesi için açılacak Komiser Yardımcılığı kursunu ve kurs süresi içerisinde kadroda uygulama eğitimini başarıyla tamamlaması şarttır (Baycan, 2005; Sönmez, 2005).

2.6. SOSYOLOJİK VE PSİKOLOJİK BAKIMDAN POLİSLİK MESLEĞİ

Kültür, yapılmış olan birçok tanıma rağmen en genel anlamda, “doğanın yarattıklarına karşın insanoğlunun yarattığı herşey, tüm maddi ve manevi değerler” olarak tanımlanabilir. Bu açıdan bakıldığında polis kültürü, polisler ve polislik mesleği tarafından üretilmiş, yaratılmış, uygulanmakta olan ve polislik mesleğine özgü her türlü maddi ve manevi değerdir, denilebilir. Yalnız belirtilmesi gereken önemli nokta, polis kültürüne ait her değer her polis memurunda birebir görülen değerler olmayıp, geneli yansıtan değerler olduğudur. Aksi takdirde yanılıya düşülmüş olacaktır (Bull, 1995; Kaplan, 1998).

Türk Polisi kültürü, genel hatları ve sahip olduğu değerler açısından değerlendirildiğinde, şu özelliklerin olduğu tespit edilmiştir:

Polis, diğer ülkelerde olduğu gibi daha çok toplumun muhafazakar değerlere sahip kesiminden gelmektedir. Muhafazakar – tutucu olma, değişime kapalı, mevcudu muhafaza etme hemen hemen dünyadaki tüm polis teşkilatlarının ortak bir özelliğidir. Polislik mesleğinde önyargının daha fazla gelişmesinin temel nedeni, polislik mesleğinin doğasında kuşkuculuğun var olmasıdır. Delil toplamak ve bir polisiye olayı çözüme kavuşturmak için polis, ilgili herşeye ve herkese kuşku ile bakmak ve değerlendirmek durumundadır. Bu, işinin bir parçasıdır. Ancak bu mesleki tekniğin profesyonel etik ve kurallar doğrultusunda kullanılmaması, sonuç olarak tamir edilemez yanlışlıklara sebebiyet verebilir. İleri düzeyde ve önyargılı bir kuşkuculuk, her zaman için hem verilen hizmete, hem de teşkilata zarar verir (Çağlar, 2000; Cerrah, 2001).

Polislik, doğası gereği geçmişten günümüze kadar çoğunlukla bir erkek mesleği olarak görülmüş; uygulamalar bu doğrultuda olmuş ve dolayısıyla mesleğin özüne erkek egemen bir kültür yerleşmiştir. Diğer bir deyişle polislik, doğası gereği özellikle ilk başlarda daha fazla fizik güç gerektirdiği için bir erkek mesleği olarak ortaya çıkmıştır. Zaman içerisinde meydana gelen sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik değişimler, kaçınılmaz olarak kadının da polislik mesleğinde istihdamını gündeme getirmiştir. Bu gelişmede

ayrıca kadına karşı her türlü ayrımcılığın kaldırılması ve benzeri kadın hareketlerinin (feminizm) de katkılarının olduğunu belirtmek gerekir. Ancak bütün bu görece gelişmelerine rağmen sadece Türkiye’de değil, en gelişmiş ülkelerde bile meslek, hala erkek egemen bir meslek olarak varlığını sürdürmektedir denebilir. Polis memurlarına göre polislik aynı şekilde bir disiplin, otorite ve sertlik mesleğidir. Meslek içindeki ast-üst ilişkileri, üniforma ve rütbe; bu otorite, disiplin ve sertliğe kaynaklık eden durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Polis kimliği taşıyan, meslekten her kişi –öğrenci ve/veya memur, amir- kendisinden üst sınıf veya rütbede olan herkese itaat etmek zorundadır. “Alt sınıf her zaman haksız –haklı da olsa haksız- üst sınıf her zaman haklıdır” anlayışı geçerlidir. Bu ilişki biçimi, özellikle de okullarda yaygındır. Çünkü üst, otorite demektir. Bu, aynı zamanda disiplin ve saygı olarak da anlamlandırılmaktadır. Asık surat ve donuk bir çehre, üniforma ile birlikte polisin giydiği bir diğer elbise gibidir. Sanki asta karşı ciddi, sert görümlü olunmadığı zaman, otorite sarsılacakmış duygu ve düşüncesi egemendir (Çağlar, 2000; Yeşilorman, 2003).

Polislere, “Sizce bir polis ne yapar?” sorusuna en sıklıkla verilen yanıt “Suçluları yakalar.” olmuştur. Temel hedefini bireysel bazda bu şekilde belirlemiş olan polis memuru, mesleğini giderek bu alana hapsetmekte ve zamanla mesleğinin daha çok hizmet nitelikli özelliklerini devre dışı bırakmaktadır. Mesleki bilgi ve bilinci yeteri kadar gelişmemiş olan polis memuru, ilgili yasa ve/veya mevzuatın öngördükleri yerine, kendisinin doğru adaletli olarak gördüğü kuralları uygulayacaktır. Kendi mesleki uygulamalarını değerlendirdiği kriter, kendi kişisel değer yargıları olunca, pek çok kanun maddesi doğal olarak engeller teşkil edecektir. Profesyonel meslek etiğinin gelişmemişliği olarak değerlendirilebilecek bu durum, polisin kanunları kendi görevinin önünde engeller olarak görmesine yol açacaktır. Dolayısıyla bu yargı ile sosyalleşen polise göre, “Her durumda kanunlar uygulanmaya çalışılırsa görev yapılmaz. Görevin yerine getirilmesi için, bazı durumlarda kanunların görmemezlikten gelinmesi gerekli, hatta kaçınılmazdır.” Otoriteye yakınlığı etkileyen bir diğer faktör, muhafazakar – korumacı ve kollamacı yapının varlığıdır. Kısacası otorite, disiplin ve sert olma düşkünlüğü, birçok ülke polisinde olduğu gibi, Türk Polisi’nin de tipik özelliklerindedir, denebilir. Bu düşkünlük ise, var olan alt yapının üzerine eklenen sosyalleşme sürecindeki

uygulamalarla daha da pekişerek artmaktadır. Örneğin; polis okullarına atanmış olmak, rütbeliler tarafından kızağa çekilmek veya geri hizmete alınmak ve dolayısıyla cezalandırılma olarak anlamlandırılmaktadır. Bunun temel nedenini, otoritesini sivillere karşı kullanma ve görmemezlikten gelme oluşturmaktadır. İlgili yasal işlemlere başvurmayan amirler, geleneksel ve duygusal bir yaklaşımla, “iyi amir, baba amir” gibi sıfatlarla anılmakta ve sevilmektedirler. Ters durumda ve profesyonel etik gereği davranan amir ise çoğunlukla “korkak, polislikten anlamayan ya da personeline değer vermeyen amir” olarak adlandırılmaktadır. Aynı şekilde, bir başka davranış kalıbı ise polislerin birbirini kollamalarında görülmektedir. Diğer bir deyişle, polisin dünyasından bakıldığında dost ve düşman veya seven ve sevmeyen, sevilmesi gereken veya sevilmemesi gerekenler şu şekilde ifade edilebilir: En yaygın kanı, “Polisin, polisten başka dostu yoktur; polis dışında herkes, polise düşmandır.” inancıdır. Bu nedenle hemen hemen tüm polisler, kişi olarak sevmediklerini bile, icap ettiğinde koruma ve kollama yoluna giderler. Genel kanılardan hareketle konu değerlendirildiğinde, şunlar söylenebilir: Polise göre, polisin çok az sayıda dostu vardır. Daha çok yaptıkları iş ve meslek gereği polisin müsamahasına gereksinim duyan bu kişiler, genellikle polisin birey olarak başa çıkamayacağı bir gereksinimi veya problemi olduğunda, yardıma koşan insanlardır (Çağlar, 2000; Çevik, 2000).

Hangi meslek olursa olsun, uygulamalarında hataların yapılmaması kaçınılmazdır. Ancak önemli olan bu hataların oranı ile sıklıklarındadır. Bir de, yapılan yanlışların inkar edilmesi yerine, kurum tarafından kabul edilerek özeleştirilmesinin yapılması ve bunların düzeltilerek tekrar edilmemesi yoluna gidilmesidir. Böyle bir tavır, kuruma yöneltilecek eleştirileri önleyebileceği gibi kurumun kendini daha yüksek standartlara eriştirmesinde de rol oynayacaktır. Kuruma güven ve itibar kazandırılmış olacak ve toplumun desteği – işbirliği sağlanmış olacaktır. Unutulmamalıdır ki; toplum desteği ve işbirliğinden yoksun bir polis teşkilatının başarı şansı yoktur (Marans ve ark., 1995; Çağlar, 2000).

Bilindiği üzere polisin temel görevlerinin başında; kanunların yürürlüğünü denetlemek, suç diye adlandırılan davranışları önlemek, önleyemediklerinin ise faillerini yakalayıp adalete teslim etmek gelir. Görevlerini yerine getirirken bir polis teşkilatı ne kadar güçlü

olursa olsun, eğer kendini toplumun genelinden izole eder ve suçun bir toplumsal olgu olduğunu ve ancak toplumla işbirliği halinde çözülebileceğini düşünmez ve bu doğrultuda adımlar atmaz ise, orta ve uzun vadede başarısızlığa uğramaya mahkumdur. Bu nedenle, teşkilat tüm ülkenin ve dolayısıyla tüm toplumun olduğuna göre, her toplumsal katman ve/veya gruptan bünyesine eleman almalıdır. Diğer bir deyişle, başarılı ve az sorunlu bir polislik hizmeti, ancak toplumun tüm sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarından insanların meslekte istihdam edilmeleri ile sağlanabilir. Dolayısıyla, toplumdaki her sosyal kesim, kendinin teşkilat içinde yer aldığını gördüğünde, teşkilatı sahiplenecek ve sonuçta onunla işbirliğine ve onu desteklemeye yönelecektir (Çağlar, 2000; Aydın, 2003).

Polislik, zor ve talepkâr bir meslektir. Polis memurlarının çoğu, yaşadıkları tehlike, can sıkıntısı ve adaletsizliğin yanı sıra, istismar ve hayal kırıklığına da maruz kalırlar. Birçok iyi memur, sorun ve zorluklarla ilgili tam tecrübe kazanmadan, genellikle iki veya üç sene sonra mesleği bırakırlar. Meslekte kalıp kariyerlerine devam edenler de her zaman mesleki olarak tatmin olamamaktadır (Blau, 1994).

Korunan veya yardım edilen birinin sunduğu teşekkür, işin iyi yapıldığına dair alınan geri bildirimler, bunların sonucunda alınan terfiler; polis memurlarının zor ve yorucu olan mesleklerine devam etmek için ihtiyaç duydukları ödüllerdir. Devam etmelerini sağlayan diğer motivasyonlar şunlardır:

- doğdukları yerin koruyucu olma hissi
- toplumun kötü unsurlarına gem vurma hissi
- emekliliği garantileyen bir iş
- giyimi, temizliği, otomobili, yakıtı, tatilleri, hastalık izinleri sağlayan bir işte olmanın güvencesi
- diğer polis arkadaşları ile olan dostlukları
- toplumun saygı duyulan, korku uyandıran, takdir edilen bir üyesi olma hissi

Psikolojik ve sosyolojik araştırmalar, polis memurlarının kişiliği ile ilgili çalışmalara nispeten daha az yer verildiğini göstermektedir. Bu söylem, sosyal bilimcilerin verimli

polislik aktiviteleri ve verimsiz polislik biçimleri hakkında araştırma yapmakta yetersiz olduğu anlamına gelmemektedir. Çok basit bir söylemle, bu alan ihmal edilmiş bir alandır. Sosyal bilimler, daha çok patolojilerin araştırılması ile ilgilenmiştir. Polis kişiliği ile yapılmış ilk çalışmalar, polislerin tutum ve davranışlarında diğer meslek gruplarından farklı olduğunu göstermektedir. Yapılan bu araştırmaların sonuçlarına göre; polis memurlarının bağımsızlık, özgürlük ve eşitlik gibi konularda diğer mesleklere göre göreceli olarak değişik bakış açısına sahip oldukları bildirilmektedir. Buna karşılık, hiyerarşik düzene itaat, otokontrol, yaşamsal rahatlık gibi konularda değer yargılarının toplumun genel popülasyonuna uymadığı görülmektedir (Blau, 1994; Donald, 1995; Ulukuş, 2005).

Bazı araştırmacılar ise aynı fikirde değildir, polislik mesleğine has bir kişilik yapısından söz edilemeyeceğini söylemektedirler (Baumeister, 1998).

1986 yılında yapılan bir araştırmada, polis memurlarının kendi davranışlarını nasıl değerlendirdiklerini incelenmiştir. Bu araştırmanın sonucunda; polis memurlarının olaylarda düşünüp karar verebilme yetisine, inisiyatif kullanabilmesine, insan ilişkilerinde başarılı olmasına, güvenilirliklerine ve yalnız kalabilme gibi yaşamsal yetilere sahip olanların “iyi polis” olarak kendilerini değerlendirdikleri ortaya konulmuştur. 1988’de Fyfe’in çalışmasında “iyi polis” tanımı ilk kez yapılmıştır (Fyfe, 1998). Polisin kişilik özelliklerinin araştırıldığı çalışmalarda bir takım güçlüklerle karşılaşmıştır. Bunlardan biri, polislerin kimseyle paylaşmadığı önemli bilgilere sahip olduğudur. Eğer araştırma güçlü ve yoğun olarak polis kişiliği çalışmasına yönlendirilseydi, böyle bir araştırmayı yürütmekte öngörülebilir zorluklar ortaya çıkardı. Polisliğin ruhunun bir kısmı, hiç kimseye bilmesi gerekenden daha fazlasını söylememeyi içerir. Her polis memuru, kimseyle paylaşmaması gereken önemli bilgilere sahiptir. Polis olmak; sadakat, sessizlik ve bir çeşit yalnızlığın o gruba özgü olduğu bir gizli topluluğun bir parçası olmak demektir. Çoğu polis, kariyerlerinin en başında sadece kendi meslektaşları tarafından anlaşılabilceği gerçeği ile yüzleşir. Bu da, hem sosyal bilimcilerin polislik mesleğini araştırmasını hem de destek hizmetlerini sunmalarını zorlaştırır (Blau, 1994).

Polis memurları ile çalışılacak olan davranış bilimcisi, bazı ikna edici gerçekleri göz önünde bulundurmayı unutmamalıdır. Ortalama bir polis, toplumun en kötü yanlarıyla uğraşır. Rütbeliler ise çok daha önemli ve daha hassas olguları çözmekle uğraşırlar. Polisler, insan yapısının karanlık içyüzünü gözlemlerler. Diğer insanların en kötü dürtü ve hırslarını kontrol etmek üzere eğitilmişlerdir. Bunun sonucu olarak, son derece şüpheli hale gelirler. Siviller bu konuda polisleri anlamaz, muhtemelen anlayamazlar (Blau, 1994).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma; 2005-2006 Öğretim Yılı'nda İstanbul Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören, 18-23 yaşları arasında 211 kadın, 860 erkek olmak üzere toplam 1071 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Anılan gruba 1984 yılında Kuzgun tarafından Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiş olan "Edwards Kişisel Tercih Envanteri" uygulanmıştır (Bkz. Ek1). Söz konusu envanterin uygulama talimatında anonim olduğu ve gönüllülük esası uyarınca uygulanacağı belirtilerek katılımcıların toplu olarak aydınlatılmış rızaları alınmıştır (07.03.2006 tarihli Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Etik Kurul Kararı).

Grup halinde uygulanan olan bu envanter; üniversite öğrencilerine ve yetişkinlere yönelik olup, bireylerin psikolojik gereksinim örüntülerini belirlemek üzere düzenlenmiştir. 225 maddeden oluşan envanter; başarıma, riayet etme, düzen, özerklik, sebat ve saldırganlık gibi 15 temel gereksinimi irdelemektedir. Her ihtiyaca ait 14 madde bulunan envanterde incelenen ihtiyaç maddeleri şunlardır:

1. Başarıma: Bir şeyin en iyisini yapma, başarılı olma, çok zor bir işi, çok iyi bir şekilde yapma.
2. Uyarlık (Riayet): Diğerlerinden fikir alma, başkalarının ne düşündüğünü öğrenme, yönergeleri takip edip bekleneni yapma, geleneklere uyma ve geleneklere uymayan şeylerden kaçınma, karar vermeyi başkalarına bırakma.
3. Düzen: İşini, temiz, düzenli ve organize edilmiş olarak yapma, güçbir işe başlamadan önce plan yapma, mektup ve evrakları belli bir düzene göre saklama.
4. Gösteriş (Teşhir): Espirili ve zekice şeyler söyleme, diğerlerinin dikkatini çekme ve görünüşü hakkında fikir söylemelerini isteme, bireysel başarıları üzerinde konuşma, ilgi merkezi olma.
5. Özerklik (Bağımsızlık): İsteddiği zaman gidip, istediği zaman gelme, karar verirken başkalarından bağımsız olma, isteğini yapmada kendini özgür hissetme, geleneklere uymayan şeyler yapma, otorite durumunda olanları eleştirme.
6. Duyguları Anlama: Başkalarının hareket ve duygularını inceleme, başkalarını gözleme, kendini başkalarının yerine koyma, başkalarının problemler karşısında duygularını ve neler hissettiklerini anlamaya çalışma.

7. Yakınlık: Arkadaşlarına ve dostlarına karşı vefalı olma, yeni arkadaşlıklar kurma, herşeyini dostlarıyla paylaşma.
8. İlgi Görmek İsteme: Güç durumda kaldığında başkalarından yardım bekleme, kişisel sorunlara karşı başkalarından sempati ve anlayış bekleme, hastalandığında başkalarının da üzülmelerini, telaşlanmasını isteme.
9. Baskınlık (Baskın Olma): Kendi düşüncelerini savunma, içinde bulunduğu grupta lider olma, başkaları tarafından lider olarak kabul edilme, başkalarının davranışlarını denetleme ve yönetme, başkalarını kendi isteği doğrultusunda davranmaları için etkileme, ikna etme.
10. Kendini Suçlama: Bir şeyi yanlış yaptığında suçluluk hissetme, yaptığı yanlış şeylerden dolayı cezalandırılmayı isteme, hatalarını itiraf etme ihtiyacı hissetme, beceri gösteremediğinde hemen çökme, pekçok yönlerden kendini aşağı bulma.
11. Şefkat Gösterme: Arkadaşları sıkıntıda olduğunda onlara yardım etme, başkalarını affetme, başkalarına karşı cömert olma, hasta veya üzgün olanlara sempatiyle bakma.
12. Değişkenlik: Yeni ve değişik şeyler yapma, seyahat etme, yeni insanlarla tanışma, yeni şeyler deneme ve günlük rutini değiştirme, yeni moda ve heveslere katılma.
13. Dayanıklılık: Bir işi bitirinceye kadar üzerinde çalışma, üzerine aldığı herhangi bir işi tamamlama, bir başka işe geçmeden elindekini bitirme, işi bitirmek için geç saatlere kadar çalışma.
14. Karşı Cinsle İlişkiler: Karşı cinsle çıkmaktan hoşlanma, karşı cinsle etkinliklere katılma, karşı cinsten birine aşık olma, karşı cins tarafından fiziksel olarak cazip bulunmayı isteme.
15. Saldırganlık: Karşıt düşüncelere karşı gelme, herkesin içinde başkalarını eleştirme, başkalarıyla alay etme, öfkelenme.

Elde edilen veriler SPSS istatistik programı ile değerlendirilmiş ve anılan 'Polis Memuru' adaylarının kişisel tercih ve gereksinimleri belirlenmiştir.

Elde edilen bilgiler, polis memuru adaylarının daha yüksek verim elde edilecek görevlere yönlendirilebilmesi için öneriler geliştirmede kullanılmıştır. Böylece, toplumda asayışı ve halkın güvenliğini sağlamak için yetiştirilen polis adaylarının, mesleklerinde daha başarılı ve verimli olmalarının sağlanacağı umulmaktadır.

4. BULGULAR

Bu çalışmada Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu'nda okuyan 1117 öğrenciye Edwards Kişisel Tercih Envanteri uygulanmıştır. Ancak envanterin cevaplanmasında ortaya çıkan bazı sorunlar nedeniyle, toplam 1071 ölçek üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Sonuçlar cinsiyet göz önüne alınarak irdelendiğinde, incelenen grubun %80,3'ünün erkek, %19,7'sinin kadın olduğu görüldü (Tablo 1).

Tablo 1. Ankete katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı.

CİNSİYET	n	%
Kadın	211	19,7
Erkek	860	80,3
Toplam	1071	100

Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu İstanbul'da konuşlanmasına rağmen, bölgelere göre öğrencilerin dağılımına bakıldığında, Marmara Bölgesi'nden gelen öğrenci yüzdesinin %4,4 olduğu görüldü. Bölgeler arasında en yüksek oran %27,5 ile İç Anadolu Bölgesi olarak belirlendi. Daha sonra sırasıyla Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Akdeniz, Karadeniz ve Ege bölgeleri geldiği görüldü (Tablo 2).

Tablo 2. Ankete katılan öğrencilerin doğum yerlerine göre dağılımı.

BÖLGE	n	%
Marmara	47	4,4
Ege	60	5,6
Akdeniz	124	11,6
İç Anadolu	295	27,5
Karadeniz	109	10,2
Doğu Anadolu	176	16,4
Güneydoğu Anadolu	168	15,7
Boş	92	8,6

Çalışma grubunda genel olarak ailede polis yakını olma durumu incelendiğinde, öğrencilerin %25,9'unun polis yakını olduğu, %74,1'inin olmadığı görüldü (Tablo 3).

Tablo 3. Ankete katılan öğrencilerin ailede polis yakını olma durumlarının dağılımı.

AİLEDE YAKIN	n	%
Var	277	25,9
Yok	794	74,1

İncelenen grupta yaşların dağılımına bakıldığında, %28,7 ile 20, %27,8 ile 21 yaşında öğrencilerin olduğu görüldü. Bunu sırasıyla, %18,5 ile 22 yaş, %11,4 ile 19 ve altı yaş, en az %9,8 ile 23 yaş ve üstü takip etti. Ankete katılanların %3,8'inin ise bu soruyu boş bıraktığı tespit edildi (Tablo 4).

Tablo 4. Ankete katılan öğrencilerin yaşa göre dağılımı.

YAŞ	n	%
19 ve altı	122	11,4
20	307	28,7
21	298	27,8
22	198	18,5
23 ve üstü	105	9,8
Boş	41	3,8

Edwards Kişisel Tercih Envanteri'nin belirlediği 15 ihtiyaç maddesinin öğrencilerin tercihi ile karşılaştırması yapıldığında; en çok yakınlık (%15,80), en az ise (%12,15) uyarlık ihtiyacının olduğu görüldü. Bu iki değer arasında sırasıyla baskınlık (%15,60), dayanıklılık (%15,12), değişkenlik (%14,96), şefkat (%14,74), ilgi görmek (%14,51) ve duyguları anlama (%14,47) ihtiyaçları olduğu tespit edildi. Bu ihtiyaçları, birbirine yakın oranlarda saldırganlık, kendini suçlama, başarma, karşı cins, düzen, özerklik, gösteriş ve yakınlık takip etti (Tablo 5).

Tablo 5. Ankete katılan öğrencilerin ihtiyaçlara göre dağılımı.

İHTİYAÇLAR	Ortalama	Standart Sapma
Başarma	13,73	3,15
Uyarlık	12,15	3,14
Düzen	12,72	3,56
Gösteriş	12,23	2,85
Özerklik	12,37	3,17
Duyguları anlama	14,47	3,06
Yakınlık	15,80	3,28
İlgi görmek	14,51	3,11
Baskınlık	15,60	3,43
Kendini suçlama	14,03	3,23
Şefkat	14,74	3,28
Değişkenlik	14,96	3,12
Dayanıklılık	15,12	3,17
Karşı cins	13,43	4,67
Saldırganlık	14,15	3,47

Çalışılan öğrenci grubunda genel olarak yaşlara göre 15 ihtiyaç maddesine bakıldığında; 19 yaş ve altında en çok görülen ihtiyacın yakınlık (%15,94) olmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı olmadığı, daha az görülen kendini suçlama (%14,92) ve özerklik (%11,70) ihtiyaçlarının anlamlı olduğu tespit edildi. 20, 21, 22, 23 yaş ve üstünde ise hiçbir ihtiyacın anlamlı bir fark göstermediği saptandı (Tablo 6).

Tablo 6. Ankete katılan öğrencilerin yaşlarına göre ihtiyaçlarının dağılımı.

YAŞ	19 ve altı		20		21		22		23 ve üstü		p
	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	
Başarma	13,59	3,44	13,93	3,10	13,58	3,20	13,91	3,30	13,52	2,67	,515
Uyarlık	12,25	3,29	12,09	3,22	12,06	2,99	12,07	3,05	12,58	3,17	,624
Düzen	12,75	3,87	12,72	3,49	12,73	3,46	12,74	3,45	12,66	3,91	,975
Gösteriş	12,49	3,01	12,24	2,93	12,28	2,85	12,08	2,65	12,18	2,81	,797
Özerklik	11,70	3,14	12,29	3,32	12,51	3,22	12,83	2,97	12,34	2,86	,035*
Duyguları anlama	14,44	2,70	14,69	3,07	14,40	3,08	14,02	3,10	14,80	3,25	,119
Yakınlık	15,94	3,16	15,69	3,33	15,81	3,38	15,93	3,32	15,85	3,11	,926
İlgi görmek	15,06	3,06	14,56	3,09	14,41	3,13	14,42	3,18	14,32	3,01	,324
Baskınlık	15,63	2,95	15,52	3,46	15,84	3,48	15,57	3,67	15,30	3,32	,650
Kendini suçlama	14,92	2,59	14,07	3,16	13,76	3,43	14,10	3,09	13,66	3,17	,010*
Şefkat	14,93	3,30	14,64	3,27	14,68	3,24	14,48	3,39	15,28	3,31	,317
Değişkenlik	14,88	2,88	14,84	3,08	14,90	3,15	14,93	3,39	15,12	2,82	,955
Dayanıklık	15,20	2,84	15,12	3,15	15,35	3,30	14,91	3,25	14,87	3,09	,525
Karşı cins	12,98	5,16	13,32	4,84	13,48	4,48	13,77	4,76	13,24	3,94	,634
Saldırganlık	13,30	3,22	14,33	3,40	14,16	3,69	14,31	3,41	14,29	3,27	,066

İncelenen grupta cinsiyete göre 15 ihtiyaç maddesi irdelendiğinde, hem kadınlarda hem de erkeklerde en yüksek görülen ihtiyacın yakınlık (%15,75) olduğu, ancak bunun her iki cinsiyette de anlamlılık ifade etmediği belirlendi. Kadınlarda en az görülen ihtiyaç uyarılık (%11,83), erkeklerde ise gösteriştir (%12,19). İncelenen 15 ihtiyaç parametresi kadınlarda anlamlı bir fark göstermedi, erkeklerde ise ilgi görmek (%14,40), karşı cins (%13,63) ve özerklik (%12,48) ihtiyaçlarında istatistiksel anlamlılık tespit edildi (Tablo 7).

Tablo 7. Ankete katılan öğrencilerde cinsiyete göre ihtiyaçların dağılımı.

İHTİYAÇ	KADIN		ERKEK		p
	Ortalama	SS	Ortalama	SS	
Başarma	13,74	3,34	13,73	3,10	,962
Uyarılık	11,83	3,04	12,23	3,16	,102
Düzen	12,96	3,49	12,66	3,57	,270
Gösteriş	12,37	2,75	12,19	2,87	,405
Özerklik	11,94	3,16	12,48	3,16	,026*
Duyguları anlama	14,38	3,06	14,49	3,06	,646
Yakınlık	16,00	3,28	15,75	3,28	,314
İlgi görmek	14,91	3,23	14,41	3,07	,037*
Baskınlık	15,65	3,14	15,58	3,50	,793
Kendini suçlama	13,97	3,31	14,05	3,22	,756
Şefkat	14,91	3,32	14,70	3,28	,411
Değişkenlik	15,08	3,25	14,93	3,09	,547
Dayanıklık	15,19	3,06	15,11	3,20	,738
Karşı cins	12,62	4,83	13,63	4,61	,005**
Saldırganlık	14,49	3,53	14,07	3,46	,115
YAŞ	20,30	1,12	21,02	1,26	,000***

Çalışılan grupta ailede polis yakını olma durumu incelendiğinde, polis yakını olan öğrenciler içinde en yüksek görülen ihtiyacın yakınlık (%15,70 ve %15,84) olduğu, en az görülenin ise uyarlık (%11,86) olduğu belirlendi, ancak her ikisinde de bir anlamlılık gözlenmedi. Ailede polis yakını olmayanlarda ise yine en yüksek ihtiyacın yakınlık (%15,84), en düşük ihtiyacın ise gösteriş (%12,09) olduğu görüldü. Ailede polis yakını olan öğrencilerde düzen (%13,12) ve gösteriş (%12,62) ihtiyaçları anlamlı fark gösterirken, ailede polis yakını olmayanlarda ise 15 ihtiyaçtan hiçbirinde anlamlı farka rastlanmadı (Tablo 8).

Tablo 8. Ankete katılan öğrencilerde ailede polis yakını olma durumuna göre dağılımı.

AİLEDE YAKIN	VAR		YOK		p
	Ortalama	SS	Ortalama	SS	
Başarma	13,90	3,26	13,67	3,11	,301
Uyarlık	11,86	3,26	12,25	3,09	,069
Düzen	13,12	3,47	12,58	3,58	,031*
Gösteriş	12,62	2,94	12,09	2,80	,008*
Özerklik	12,24	3,25	12,42	3,14	,422
Duyguları anlama	14,44	3,02	14,48	3,08	,831
Yakınlık	15,70	3,35	15,84	3,25	,553
İlgi görmek	14,28	3,32	14,58	3,03	,158
Baskınlık	15,35	3,40	15,68	3,44	,168
Kendini suçlama	13,91	3,15	14,08	3,26	,459
Şefkat	14,94	3,27	14,68	3,29	,250
Değişkenlik	15,19	3,15	14,88	3,11	,158
Dayanıklık	15,18	3,35	15,11	3,10	,748
Karşı cins	13,00	4,99	13,58	4,55	,077
Saldırganlık	14,24	3,57	14,12	3,44	,625

Çalışma grubunda ailede polis yakınının varlığı cinsiyete göre incelendiğinde, polis yakını olan kadınlarda düzen (%13,59) parametresi, polis yakını olmayan kadınlarda ise uyarlık (%12,18) parametresi anlamlı bulunmuştur. Ailede polis yakını olan erkeklerde 15 ihtiyaç maddesinden hiçbirinde anlamlılık tespit edilemedi, ailede polis yakını olmayan erkeklerde ise sadece ilgi görme ihtiyacı (%14,55) anlamlı bulundu (Tablo 9,10).

Tablo 9. Ankete katılan kadın öğrencilerin ailede polis yakını olma durumları ile ihtiyaçlarının dağılımı.

AİLEDE YAKIN	VAR		YOK		p
	Ortalama	SS	Ortalama	SS	
Başarma	14,01	3,55	13,57	3,21	,350
Uyarlık	11,28	3,09	12,18	2,97	,037*
Düzen	13,59	3,35	12,57	3,52	,038*
Gösteriş	12,81	2,50	12,10	2,86	,066
Özerklik	11,68	2,97	12,10	3,28	,348
Duyguları anlama	14,28	3,19	14,45	2,98	,709
Yakınlık	15,73	3,23	16,18	3,32	,336
İlgi görmek	15,15	3,40	14,75	3,12	,389
Baskınlık	15,33	3,26	15,85	3,06	,243
Kendini suçlama	13,60	3,31	14,20	3,31	,205
Şefkat	15,30	3,34	14,67	3,29	,182
Değişkenlik	15,48	3,43	14,82	3,12	,153
Dayanıklık	15,00	3,24	15,31	2,95	,479
Karşı cins	12,12	5,27	12,92	4,53	,243
Saldırganlık	14,56	3,54	14,45	3,54	,827

Tablo 10. Ankete katılan erkek öğrencilerin ailede polis yakını olma durumları ile ihtiyaçlarının dağılımı.

AİLEDE YAKIN	VAR		YOK		p
	ortalama	SS	ortalama	SS	
Başarma	13,85	3,14	13,69	3,09	,524
Uyarlık	12,09	3,30	12,27	3,11	,492
Düzen	12,92	3,51	12,58	3,59	,250
Gösteriş	12,54	3,11	12,09	2,80	,057
Özerklik	12,47	3,34	12,48	3,11	,977
Duyguları anlama	14,50	2,96	14,49	3,10	,966
Yakınlık	15,69	3,41	15,77	3,24	,762
İlgi görmek	13,92	3,23	14,55	3,01	,011*
Baskınlık	15,36	3,47	15,65	3,51	,311
Kendini suçlama	14,04	3,09	14,05	3,26	,948
Şefkat	14,79	3,24	14,68	3,29	,667
Değişkenlik	15,07	3,02	14,89	3,11	,487
Dayanıklık	15,25	3,41	15,07	3,13	,480
Karşı cins	13,36	4,83	13,70	4,54	,361
Saldırganlık	14,11	3,58	14,06	3,42	,855

İncelenen grupta öğrencilerin cinsiyetleri, yaşları ve ihtiyaçları değerlendirildiğinde, 19 yaş ve altındaki ve 22 yaşındaki kadınlarda başarıma ihtiyacı (%12,62 ve %12,92) anlamlı olarak görüldü. 19 yaş ve altı erkeklerde kendini suçlama (%15,04) ihtiyacı anlamlı bulundu. Diğer yaşlar ve ihtiyaçlar arasında ise anlamlı bir fark görülmedi (Tablo 11, 12).

Tablo 11. Ankete katılan kadın öğrencilerin yaşları ile ihtiyaçlarının dağılımı.

YAŞ	19 ve altı		20		21		22		23 ve üstü		p
	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	
Başarma	<u>12,62</u>	<u>3,42</u>	14,75	3,06	14,04	3,57	<u>12,92</u>	<u>2,89</u>	14,33	3,20	,007*
Uyarlık	11,57	3,21	11,66	3,22	11,87	2,66	12,13	2,63	12,83	3,37	,841
Düzen	12,85	3,53	13,37	3,49	12,68	3,61	12,38	3,46	11,33	3,01	,521
Gösteriş	12,51	3,18	12,15	2,80	12,55	2,64	12,21	2,21	13,17	1,60	,851
Özerklik	11,23	2,74	11,86	3,53	12,32	3,11	13,42	2,86	11,83	1,72	,085
Duyguları anlama	14,77	3,12	14,56	3,37	14,36	3,16	14,17	2,41	13,17	1,17	,768
Yakınlık	16,60	2,89	16,16	3,24	15,70	3,58	16,33	3,70	14,17	2,64	,413
İlgi görmek	15,32	3,14	14,92	3,28	14,77	3,45	14,54	3,01	14,83	3,87	,890
Baskınlık	15,68	2,57	15,56	3,16	15,89	3,40	15,75	3,93	15,50	2,88	,987
Kendini suçlama	14,72	2,33	13,48	3,22	14,04	3,78	14,63	3,60	12,00	2,90	,116
Şefkat	15,51	3,31	14,38	3,37	15,11	3,47	15,29	3,10	13,67	3,88	,337
Değişkenlik	15,02	3,17	15,05	2,80	14,72	3,59	15,75	4,07	15,00	3,79	,816
Dayanıklık	15,17	2,53	15,21	3,15	15,21	3,53	14,92	3,08	15,50	3,08	,993
Karşı cins	12,94	4,62	12,22	4,85	12,21	5,03	11,92	5,41	15,83	2,71	,419
Saldırganlık	13,51	2,80	14,77	3,33	14,53	3,93	13,83	3,86	16,67	5,39	,141

Tablo 12. Ankete katılan erkek öğrencilerin yaşları ile ihtiyaçlarının dağılımı.

YAŞ	19 ve altı		20		21		22		23 ve üstü		p
	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	ort	SS	
Başarma	14,20	3,34	13,68	3,08	13,49	3,13	14,05	3,33	13,47	2,65	,225
Uyarlık	12,67	3,29	12,22	3,22	12,09	3,06	12,06	3,11	12,57	3,18	,472
Düzen	12,68	4,09	12,51	3,48	12,74	3,43	12,79	3,45	12,74	3,96	,943
Gösteriş	12,48	2,91	12,26	2,98	12,23	2,89	12,06	2,71	12,12	2,86	,861
Özerklik	12,00	3,35	12,43	3,25	12,55	3,24	12,75	2,99	12,37	2,92	,508
Duyguları anlama	14,24	2,39	14,73	2,98	14,41	3,07	13,99	3,19	14,90	3,31	,078
Yakınlık	15,53	3,26	15,54	3,35	15,82	3,35	15,87	3,27	15,95	3,12	,733
İlgi görmek	14,89	3,01	14,44	3,03	14,35	3,07	14,40	3,21	14,29	2,97	,716
Baskınlık	15,60	3,18	15,51	3,56	15,83	3,51	15,55	3,64	15,28	3,36	,714
Kendini suçlama	15,04	2,75	14,26	3,12	13,71	3,36	14,03	3,02	13,76	3,18	,016*
Şefkat	14,56	3,26	14,73	3,24	14,61	3,19	14,37	3,42	15,37	3,27	,178
Değişkenlik	14,79	2,70	14,77	3,17	14,94	3,06	14,82	3,28	15,13	2,78	,883
Dayanıklık	15,21	3,04	15,09	3,16	15,38	3,26	14,91	3,29	14,83	3,10	,508
Karşı cins	13,00	5,50	13,66	4,79	13,71	4,34	14,03	4,63	13,08	3,95	,378
Saldırganlık	13,16	3,46	14,19	3,42	14,10	3,65	14,37	3,34	14,14	3,08	,144

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmada, Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine, kişisel tercih ve ihtiyaçlarını belirlemek için Edwards Kişisel Tercih Envanteri uygulanmıştır. Sözü geçen Polis Meslek Yüksek Okulu'nda kayıtlı her 10 öğrenciden 2'si kadındır. Türkiye genelinde görevli polis memuru popülasyonunda kadın/erkek oranları incelendiğinde, bu oranın 100 erkeğe 5 kadın olduğu görülmüştür. Bu durumda seçmiş olduğumuz okuldaki kadın popülasyonunun, genel Türkiye kadın polis memuru popülasyonuna göre 4 kat daha yüksek oranda temsil edildiği görülmektedir. Bir başka deyişle, Türkiye genel polis memuru popülasyonunda her 100 memurdan 5'i kadinken, A.S.M. Polis Meslek Yüksek Okulu'nda her 100 polis memuru öğrencisinden 20'sinin kadın olduğu görülmektedir.

İstanbul'da konuşlanmış olmasına rağmen, Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören öğrencilerin doğum yerlerine göre bakıldığında; ağırlıklı olarak İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nin öne çıktığı görülmektedir. Bu durum, T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ülke genelinde uyguladığı dağılım politikasına uygun olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapacak tüm personel, ülkenin tüm bölgelerinde görev yapma becerisinde sahip olmak üzere eğitilmektedir. Bu amaca hizmet için, adayların doğup büyüdüğü yerlerin dışındaki bölgelerde eğitim almalarına öncelik verilmektedir.

Çalışma grubuna, ailelerinde polislik mesleğinden başka kimsenin olup olmadığı sorulduğunda; yaklaşık her 4 kişiden 1'inin ailesinde kendisinden başka bir Emniyet Genel Müdürlüğü'nde görevli bir başka kişinin daha olduğu görülmüştür. Nitekim kentleşme alanında yapılan çalışmalar, anne-baba ve diğer rol modellerinin mesleklerinin çocuklar üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Bu konu ile ilgili olarak Sönmez'in çalışmasında Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin ailelerinin %23'ünün devlet memuru olduğu bildirilmektedir (Sönmez, 2003).

Çalışma grubunun yaşları incelendiğinde; Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin, diğerlerinde olduğu gibi ağırlığın 19 ile 23 yaşları arasında olduğu görülmüştür. Ülkemizde ilk ve orta öğretimin toplam eğitim süresinin 11 yıl olduğu dikkate

alındığında, 7 yaşında sistemin içine giren bir çocuğun mezuniyette 18 yaşında olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bakımdan, orta öğretim sonrası bir eğitim süreci olan meslek yüksek okullarındaki öğrencilerin 19-23 yaşları arasında olmaları beklenmektedir (Sönmez, 2003).

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin Edwards Kişisel Tercih Envanteri'nin 15 ihtiyaç maddesine verdikleri cevaplara bakıldığında, "Yakınlık" ihtiyacının en yüksek oranda temsil edildiği görülmüştür. Envantere göre, yakınlık ihtiyacı arkadaşlarına ve dostlarına karşı vefalı olma, herşeyini dostlarıyla paylaşma şeklinde tanımlanmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin ağırlıklı olarak yakınlık ihtiyacı duyduklarını ifade etmiş olmalarının, ailelerinden uzak, yatılı okul koşullarında yaşamalarına bağlı olduğu düşünülmektedir. Polis Meslek Yüksek Okulları'nda yapılmış diğer başka araştırmalarda da benzer bulgulara rastlanmıştır (Demirci ve ark., 2005).

Çalışma grubundaki öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları özellik olarak "Uyarlık (Riayet)" maddesini seçmiş olmaları dikkat çekicidir. Edwards Kişisel Tercih Envanteri'nde uyarlık (riayet); diğerlerinden fikir alma, başkalarının ne düşündüğünü öğrenme, yönergeleri takip edip bekleneni yapma, geleneklere uyma ve geleneklere uymayan şeylerden kaçınma, karar vermeyi başkalarına bırakma şeklinde açıklanmaktadır. Hiyerarşik bir düzen içinde, emir ve emre itaatin ön planda olduğu polislik mesleğinde, polis memuru adaylarının riayet etmeyi en az duydukları ihtiyaç olarak belirtmelerinin şaşırtıcı olmadığı düşünülmektedir. Çünkü okulun eğitim kurallarının başında, sorgulamadan ve tartışmadan talimata uyma öğretilmektedir. Buna karşı bir tepki geliştirmiş olmaları mümkündür. Polis memurları ve amirleri üzerinde yapılmış olan karşılaştırmalı çalışmalar, bu bulguları desteklemektedir (Murat, 2003). Çalışma grubuna uygulanan Edwards Kişisel Tercih Envanteri'ne göre "Baskınlık", baskın olma, kendi düşüncelerini savunma, içinde bulunduğu grupta lider olma, başkaları tarafından lider olarak kabul edilme, başkalarının davranışlarını denetleme ve yönetme, başkalarını kendi isteği doğrultusunda davranmaları için etkileme, ikna etme biçiminde tanımlanmaktadır. Buna göre, devamlı talimat alan ve talimata uymak durumunda olan Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencileri, kendilerine o talimatları veren amirleri ile özdeşim kurarak, kendileri de baskın davranış kalıplarını göstermek istediklerini

belirtmişlerdir. Bu konuda yapılan çalışmalar, bu bulguyu desteklemektedir (Murat ve Uygun, 2004; Demirci ve ark. 2005).

Önem sırasına göre üçüncü sırada yer verilen “Dayanıklılık” ihtiyacı, Edwards Kişisel Tercih Envanteri’ne göre, bir işi bitirinceye kadar üzerinde çalışma, üzerine aldığı herhangi bir işi tamamlama, bir başka işe geçmeden elindekini bitirme, işi bitirmek için geç saatlere kadar çalışma biçimde tanımlanmaktadır. Çalışma grubunun üçüncü önemde gereksinim olarak gördüğü dayanıklılık ihtiyacı, ergenliğin son yılları ile yetişkinliğin ilk yıllarını kapsayan geçiş döneminde bulunmaları nedeniyle, adayların tercih ettiği bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmıştır. Hayatın bu devresindeki çok fazla uyaran, dağınık dikkat, ilgi alanlarının çeşitliliği; gençlerin istikrarlı bir biçimde yaptıkları, ilgilendikleri konuyu tamamlamalarında güçlükler neden olabilir. Ayrıca tercih ettikleri meslek de ciddi biçimde dayanıklılık gerektirmektedir. Dolayısıyla polis memuru adaylarının dayanıklılık gereksinimine yer verdikleri düşünülmektedir.

Çalışma grubundaki öğrenciler yukarıda sözü geçen ihtiyaçlarını, ilk üç sıradaki gereksinimler olarak belirtmişlerdir. Bunları, birbirine çok yakın oranlarla “Değişkenlik, şefkat, ilgi görmek ve duyguları anlama” ihtiyaçları izlemektedir. Değişkenlik ihtiyacı, Edwards Kişisel Tercih Envanteri’nde yeni ve değişik şeyler yapma, seyahat etme, yeni insanlarla tanışma, yeni şeyler deneme, günlük rutini değiştirme, yeni moda ve heveslere katılma biçiminde tanımlanmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilerin yaşları, bu özellikleri tercih etmeye uygun olup içinde buldukları yaşam koşulları katı disiplin altında olup günlük sosyal aktivitelerden nispeten uzaktır. Çünkü bu öğrenciler, bir metropolde eğitim görmelerine rağmen, bu kentin en canlı ve hareketli bölgelerine fiziksel olarak oldukça uzak kalmışlardır. Ayrıca yatılı öğrenim görüyor olmaları, bu olanaklara ulaşmalarında da engel teşkil edebilmektedir. Bu bakımdan, öğrencilerin “Değişkenlik” ihtiyacını ilk sıralarda dile getirmelerinin anlaşılabilir olduğu düşünülmektedir. Edwards Kişisel Tercih Envanteri’ne göre “Şefkat”, arkadaşları sıkıntıda olduğunda onlara yardım etme, başkalarını affetme, başkalarına karşı cömert olma, hasta veya üzgün olanlara sempati ile bakma şeklinde tanımlanmıştır. “İlgi görme” ihtiyacı ise, güç durumda kaldığında başkalarından yardım bekleme, kişisel sorunlara karşı başkalarından sempati ve anlayış bekleme, hastalandığında başkalarının da üzülmesini, telaşlanmasını istemek olarak tanımlanmaktadır. “Duyguları anlama” ihtiyacı

ise, başkalarının hareket ve duygularını inceleme, başkalarını gözleme, kendilerini başkalarının yerine koyma, başkalarının problemler karşısında duygularını ve neler hissettiklerini anlamaya çalışma olarak tanımlanmıştır. “Şefkat, ilgi görme ve duygularını anlama” ihtiyaçları, çalışma grubunun tercihleri arasında eşit ağırlıklı olarak 4. sırada yer almaktadır. Bu ihtiyaçların Edwards’a göre açılımlarını incelediğimizde, öğrencilerin ailelerinden uzak ve yatılı okuyor olmaları, onların birbirlerini adeta aile gibi görmelerine neden olmaktadır. “Şefkat, ilgi görme ve duygularını anlama” ihtiyaçlarını, arkadaşlarından karşıladıkları düşünülmektedir.

Örnekleme grubunun en çok ihtiyaç duydukları özelliklerin, yatılı eğitim görmeleri nedeniyle mahrum kaldıkları bazı yakın çevre, sosyal ve psikolojik destek faktörleri olduğu görülmektedir. Ayrıca en az ihtiyaç duydukları özelliğin de “Uyarlık (Riayet)” olması, içinde buldukları koşullara tepki olarak düşünüldüğünde, olağan olarak karşılanmalıdır.

Bu çalışmadan elde ettiğimiz veriler ışığında, daha sağlıklı bir eğitim gerçekleştirilebilmesi için şunlar önerilmektedir:

SONUÇ

Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine ihtiyaçları doğrultusunda daha etkin psiko-sosyal desteğin verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu amaca hizmet edecek şekilde Polis Meslek Yüksek Okullarında rehberlik servislerinin kurulması; kurulmuş olanlar varsa, işlerlik kazandırılması ve öğrencilere psiko-sosyal destek verilmesinin sağlanması önerilmektedir.

Halihazırdaki rehberlik ve psikolojik danışmanlık merkezlerinde öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik Türkiye’de geçerlilik, güvenilirlik çalışması yapılmış olan bazı ölçekler kullanılabilir. Uluslar arası Polis Eğitim Merkezleri’nde hem eğitime alınmadan önce, hem de göreve yerleştirilme sırasında Minnesota Çoklu Kişilik Envanteri (Minnesota Multiphasic Personality Inventory, MMPI) kullanılmaktadır (Blau, 1994).

“Minnesota Kişilik Envanteri”, “Kaliforniya Kişilik Envanteri (California Psychological Inventory)” gibi ölçekler ve “Kolluk Değerlendirme ve Geliştirme Raporu (Law Enforcement Assessment and Development Report, LEADR)” isimli sadece güvenlik personeli için geliştirilmiş olan bir ölçek mevcuttur. Batı dünyasında sözü edilen bu ölçekler kullanılmaktadır. Ayrıca işe başvurular sırasında, bir psikolog tarafından gerçekleştirilen mülakatlar da yukarıdaki kişilik ölçekleriyle birlikte önemli bir değerlendirme kaynağı olarak kullanılmaktadır (Blau, 1994).

Sadece mesleğe seçim sırasında uygulanması önerilen seçim kriterleri; meslek performansı yüksek, kendiyile barışık ve sağlıklı insan ilişkileri sürdüren memurlara sahip olmamız için yeterli değildir. Kişilik özelliklerine uygun görevlere atama ve meslek yaşamı boyunca rahatlıkla psikolojik destek imkanlarının sunulması da mutlaka gereklidir.

Günümüz Türkiye’inde hala psikolojik destek almanın zedeleyici, rahatsızlık verici, toplum içinde dedikoduya neden olan bir davranış olarak algılandığı açıktır. Bu gerekçe özellikle de kapalı bir sosyal yapı olan polisler arasında kuvvetle hissedilmekte ve psikolojik destek için başvurmak adeta “akıl hastası” damgası yemesine neden olmaktadır. Bu yanlış kanıyı yıkmak için Emniyet Genel Müdürlüğü personeli ve ailelerine insan psikolojisiyle ilgili bilgilendirmeler yapılması ve gerektiğinde herkesin bu türden destek için başvurabilmesi için kolaylık sağlanması önerilmektedir.

Polis Meslek Yüksek Okulu yatılı öğrencilerinin aileleriyle daha sık bir arada, daha uzun zaman geçirmelerine olanak sağlanması tavsiye edilmektedir.

Öğrencilerin en az ihtiyaç duydukları özellik olarak belirttikleri “Uyarlık (Riayet)”, aslında gelecekteki mesleklerinin temel prensibini oluşturmaktadır. Bu bakımdan, henüz eğitimleri sırasında talimata uymanın; esasen hem kendi güvenliği, hem de sistemin yürüyebilmesi için gerekli olduğunun anlatılabilmesi gerekmektedir. Aslında talimatı veren kendi kişisel hırs ve öfkesini tatmin etmek için değil, sistemin düzgün yürümesi için deneyim ve bilgi süzgecinden geçirerek o talimatları vermektedir. Talimat ve talimata uymanın kişisel olarak algılanmaması sağlanmalıdır.

Yukarıdaki tüm öneriler, toplumla iç içe görev yapan bir meslek grubu olan polisin hem toplumsal, hem bireysel açıdan daha olumlu algılanmasını sağlayacaktır. Bir tek polis memurunun bireysel olarak yapmış olduğu bir hatanın tüm polis popülasyonuna mâl

edildiği düşünülürse, her bireyin gerçekleştireceği olumlu davranışların getirisinin çok yüksek olacağı tartışılmaz.

6. ÖZET

“Polis” genel olarak, toplumda düzeni sağlamak, suç işlenmesini önlemek ve suç işlendikten sonra failleri ele geçirerek adalete teslim etmekle görevli ve yetkili kişi ve kuruluşlar olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde polis yetiştiren kurumlar; lisans düzeyinde komiser muavini mezun veren Polis Akademisi, polis memuru yetiştiren Polis Meslek Yüksek Okulları, Polis Meslek Eğitim Merkezleri ve Emniyet Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak kurulan Polis Kolejlere’dir. Polis Meslek Yüksek Okulları’nın amacı; verdiği mesleki, hukuki, sosyal, kültürel dersler ve uygulamaları içeren ön lisans eğitimiyle Polis Teşkilatı’nın ihtiyacı olan ‘Polis Memurları’nı yetiştirmektedir. Toplum içinde hassas bir görevi yerine getiren polislerin kişilik yapıları, değer yargıları, ilgi ve tercih alanları ve de gereksinimleri, bu görevi yerine getirmelerinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, Edwards Kişisel Tercih Envanteri’ni kullanarak binden fazla öğrencisi bulunan bir Polis Meslek Yüksekokulu’ndaki polis memuru adaylarının kişisel tercih ve gereksinimlerini belirlemek ve anılan kişilerin daha yüksek verim elde edilecek görevlere yönlendirilebilmesi için öneriler geliştirmektir.

Bu çalışma, 2005-2006 öğretim yılı İstanbul Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu’nda eğitim gören 18-23 yaşları arasında 211 kadın, 860 erkek olmak üzere toplam 1071 öğrenci üzerinde ‘Edwards Kişisel Tercih Envanteri’ kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya katılan öğrencilerin Edwards Kişisel Tercih Envanteri ile incelenen 15 ihtiyaç maddesine verdikleri cevaplara bakıldığında; en ağırlıklı olarak bildirilen gereksinimlerin “Yakınlık” (%15,80), “Baskınlık” (%15,60) ve “Dayanırlılık” (%15,12) olduğu; en düşük olanın ise “Uyarlılık (Riayet)” ihtiyacı (%12,15) olarak bildirildiği görülmüştür.

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre, Polis Meslek Yüksek Okulu öğrencilerine ihtiyaçları doğrultusunda daha etkin psiko-sosyal desteğin verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu amaca hizmet edecek şekilde Polis Meslek Yüksek Okullarında rehberlik servislerinin kurulması; kurulmuş olanlar varsa işlerlik kazandırılması ve öğrencilere psikososyal destek verilmesinin sağlanması önerilmektedir.

7. SUMMARY

“Police” generally work with crime, offenders, victims and prevent the crime. In our country, there are four institutions to educate police: the Police Academies, the Police High Schools (pre-graduate degree for two years), the Police Training Centers and the Police High Schools. The Police Colleges aim to recruit police officers to cover the personnel needs of the Police Force by providing them undergraduate education consisting of professional, legal, social and cultural lessons and practices.

The aim of this study is to determine the personal needs, values and attitudes of the police students and develop suggestions to guide them to positions that will match their personal attributes making them able to perform more efficiently.

This study was done with 18-23 year old 211 female and 860 male students in Adile Sadullah Mermerci Police High School (pre-graduate degree for two years), Istanbul in the period of 2005-2006 using Edwards Personal Preference Schedule.

Using Edwards Personal Preference Schedule, 15 parameters were analyzed. The most preferable needs are “intem relationship” (15,80%), “dominancy” (15,60%), “strongness” (15,12%) respectively and “deference” (12,15%) is the less.

According to the results of the study, it is revealed that giving psychological counseling services to the police students in Adile Sadullah Mermerci Police High School (pre-graduate degree for two years) is a requirement for gaining both personal and institutional success.

8. KAYNAKLAR

- Akçeşme İ. (1993) Cumhuriyet'in 70.Yılında Jandarma Genel Komutanlığı, *Türk İdare Dergisi*, Sayı:401, s.311-329.
- Aydın A. H. (2003) Polisin Güncel Sorunları: Bir Neden-Sonuç Analizi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 3-4, s. 1-12.
- Aytaç Ö. (2003) Meslekler Sosyolojisi Açısından Polislik Mesleği, *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, s.15-33.
- Bal İ., Beren F. (2002) Polis Etiği, T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı, Ankara.
- Barber B. (1996) Meslekler Sosyolojisinde Bazı Sorunlar, Meslek ve Sosyoloji, Gündoğan Yayınları, Ankara.
- Baumeister R. F., Bodan J. M. (1998) Aggression and the Self: High-Self-Esteem, Lowself Control and Ego Threat, in Human Aggression edited by R. G. Green and E. Donnerstein, Academic Press, USA, pp.111-133
- Baycan C. (2005) Polis Memurları Rütbe Yükseltme Sistemi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, s.51-68.
- Blau T. H. (1994) Psychological Services for Law Enforcement, John Wiley & Sons Inc., New York, USA.
- Bull R., Corson D. (1995) Handbook of Psychology in Legal Contexts, John Wiley & Sons Inc., New York, USA.

Cerrah İ. (2000) Sosyal Yapı ve Polis Alt-Kültürü, Yirmibirinci Yüzyılda Polis: Temel Sorunlar – Çağdaş Yaklaşımlar, Emniyet Genel Müdürlüğü Basımevi, Ankara, s.191-225.

Cerrah İ. (2003) Poliste Sosyalleşme ve Meslek Etiği: Meslek İçi Sosyalleşmenin Doğurabileceği Yasal ve Etik Sonuçlara Genel Bir Bakış, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s.25-43.

Cerrah İ., Eryılmaz M.B. (2001) Avrupa Polis Etiği Yönetmeliği, *Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Yayını*, No.1.

Çağlar A. (1999) Polis ve Polisliğin Ortaya Çıkışı, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 4, s.121-131.

Çağlar A. (2000) Türk Polisi'nde Sosyalleşme ve Polis Kültürü, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 7-8, s.87-110.

Çevik H. H. (2000) Polis Teşkilatı'nda Performans Yönetimi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 7-8, s. 233-243.

Çiçek K. (1997) Osmanlı Devleti'nde Asayiş ve Emniyet Hizmetleri, Uluslar Arası Sempozyum: Avrupa Birliği Sürecinde Türk Polisi, Polis Akademisi Seminer, Konferans, Sempozyum Bildirileri Dizisi: 3, Ankara, s.123-130.

Çufalı M. (2002) Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis: Türk Polis Teşkilatı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.19-29.

Demirci U., Şekertekin M.A., Gençdoğan B., Şahin M., Bayraktar G. (2005) Polis Okulu'ndan ve Polis Meslek Yüksek Okulu'ndan Mezun Polis Memurlarının Kişiler Arası İlişki Tarzlarının ve Anormal Davranış (Saldırganlık) Durumlarının Karşılaştırılması, *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, s. 61-68.

Dikici A. (2004) Polis-Halk İlişkilerinin ve Polis İmajının İyileştirilmesinde Emniyet Teşkilatı'na Eleman Alımının Rolü, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1-2, s. 21-40.

Donald I. (1995) Psychological Insights into Managerial Responsibility for Public and Employee Safety in Handbook of Psychology in Legal Contexts, John Wiley & Sons Inc., New York, USA, pp.625-629.

Douglas S. E., Burgess A. W., Burgess A. G., Ressler R. K. (1992) Crime Classification Manual: A Standard System for Investigating and Classifying Violent Crimes, Lexington Books, An Imprint of Macmillan Inc., New York, USA.

Dündar A.N. (1993) Osmanlı Yönetiminde 78.Cumhuriyet Dönemi'nde 70 Yılı Geride Bırakan Bir Teşkilat "Polis Teşkilatı", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 401, s. 213-215.

Erdoğan İ. (1990) İşletmelerde Kişi Değerlemede Psikoteknik, 4. Baskı, İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü, Yayın No: 136 İstanbul.

Fındıklı R. (1999-2000) Polislik Mesleğinin Özellikleri ve Mesleki Kimlik Olgusu, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 2, Sayı 5-6, s.1-16.

Fyfe J. (1988) Defining the Good Cop, *Contemporary Psychology*, 33 (7), 615-616.

Geen R.G., Donnerstein E. (1998) Human Agression, Academic Press, USA.

Geleri A., Soysal M., Kaygısız M., Arslan T.A. (2001) Önleyici Polis Hizmetleri, T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı, Ankara,.

Goldstein R.L. (1994) An Introduction to Criminal Procedure In Principles and Practice of Forensic Psychiatry edited by R. Rosner, Chapman & Hall, USA, pp.562-567.

Gültekin R. Özcan Y.Z. (1999) Türkiye’de Polis ve Politika İlişkisi, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 4, s.69-93.

Hess J.E. (1997) Interviewing and Interrogation for Law Enforcement, 7th Edition, Anderson Publishing Co., Cincinnati, Ohio, USA.

Kaplan H.I., Sadock B.J. (1998) Synopsis of Psychiatry, 8th Edition, Williams & Wilkins, USA, pp.181-182.

Karakaya A. (2002) Birinci Dünya Savaşı’nın İlk Yıllarında Emniyet-i Umumiye Müdürlüğü’ne (Türk Polis Teşkilatı’na) Bir Bakış II, *Polis Dergisi*, Yıl 8, Sayı 33, s. 12-16.

Kavgacı H.İ. (1997) Demokratik Polislik, Temel Yaklaşımlar, Manşet Matbaacılık, Ankara, s.17-18.

Kuyaksil A. (2000) 155.yılda Polis Teşkilatı’nın Tarihçesi, Kolluk Kavramı ve Günümüzde Emniyet Teşkilatı, *Polis Dergisi*, Yıl 6, Sayı 22, s.1-18.

Kuzgun Y. (1984) Edwards Kişisel Tercih Envanterinin Türkiye’de Güvenilirliği ve Geçerliliği, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1-2, s.69-94.

Kuzgun Y. (1988) Sosyal Ekonomik Düzey ve Psikolojik İhtiyaçlar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 1-2, s.55-68.

Marans S., Adnopo J., Berkman M., Esserman D., Macdonald D., Nagler S., Randall R., Schaefer M., Wearing M. (1995) The Police Mental Health Partnership: A Community-Based Response to Urban Violence, Yale University Press, New Haven and London, pp.1-19.

Melton G.B., Petrila J., Poythress N.G., Slobogin C. (1997) Psychological Evaluations for the Courts: A Handbook for Mental Health Professionals and Lawyers, 2.Edition, The Guilford Press, USA, pp.31-40.

Murat M. (2003) Emniyet Görevlilerinin Tükenmişlik Durumları, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 2, s.95-108.

Murat M., Uygun Ö. (2004) Polis Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Ders Başarılarını Etkileyen Etmenlere İlişkin Görüşleri, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1-2, s.97-114.

Özdevecioğlu M. (2003) Öğrenen Organizasyon Olmanın Emniyet Teşkilatı Açısından Önemi ve Avantajları, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 3-4, s.23-35.

Polat Y. (2004) Polis Görev ve Yetkilerine Genel Bir Bakış, *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 2, Cilt 2, Sayı 1, s. 351-363.

Sevindik A. (1997) Çevik Kuvvet Rehberi, Eksen Basım-Yayın, İstanbul.

Sönmez N. (2003) Polis Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sosyo-Kültürel Yapısı ve Bunun Mesleğe Yansıması (Elazığ Polis Meslek Yüksek Okulu Örneği), *Polis Dergisi*, Sayı 35, s.104-109.

Sönmez N. (2005) Emniyet Teşkilatı ve Polis Meslek Hukuku ile Polisin Görev ve Yetkileri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 36-39/167-200.

Sönmez N., Sönmez E. (2003) Polis Meslek Yüksekokulları Rehberi (Polis Meslek Yüksekokulları Mevzuatı İlaveli), Seçkin Yayıncılık A.Ş., Ankara.

Sözen S. (2004) Polis ve Profesyonellik, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 6, Sayı 3-4, s.115-130.

Şahin E. (2000) Osmanlı Polis Teşkilatı: İdari Yapılanması, Eğitimi ve Milli Mücadeleye Etkin Katılımı, *Polis Dergisi*, Yıl 6, Sayı 24, s.117-124.

Şimşek C., Ömrüzun H. (2001) Polisin Görev ve Yetkileri, T.C. Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Akademisi Başkanlığı, Ankara.

Tokgöz M. (1990) Polis Meslek Mevzuatı (Basılmamış Teksir Ders Notu) Polis Akademisi, Ankara, s.2.

Ulukuş K. S. (2005) Polis, Stres Verimlilik ve Stresle Baş Etme Yolları, *Polis ve Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 3, Cilt 3, Sayı 1, s. 137-154.

Yaşar Y. (1997) Açıklamalı Polis Meslek Hukuku, Başkent Kilişe Matbaacılık, Ankara, s.2.

Yeşilorman M. (2003) Stress on Police Officers and Stress Management, *Polis Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 91-120.

Yıldız A., Keskin İ.H., Sayar Ö. (2006) Ceza Muhakemesi Kanunu ve Kolluğun Adli Yetkileri, 3.Baskı, Ulus Basım Yayın Tesisleri, İstanbul.

www.pa.edu.tr/tr/baskanlik/, Emniyet Genel Müdürlüğü, Alındığı Tarih: 08.04.2006

www.egm.gov.tr/polisolma.polisakademisi.asp, Emniyet Genel Müdürlüğü, Alındığı Tarih: 08.04.2006

www.egm.gov.tr/polisolma.poliskoleji.asp, Emniyet Genel Müdürlüğü, Alındığı Tarih: 07.04.2006

www.egm.gov.tr, Emniyet Genel Müdürlüğü, Alındığı Tarih: 13.06.2006

9. ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : MURAT YÜKSELOĞLU
Doğum Tarihi / Yeri : 12.07.1966 / Şereflikoçhisar, Ankara
Görevi : Emniyet Müdürü
Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu
Medeni Hali : Evli ve iki çocuk babası

EĞİTİM DURUMU

Polis Akademisi (1989)
Polis Koleji (1985)
Ankara Kanuni Ortaokulu (1980)

DİĞER NİTELİKLER

Yabancı Dil : İngilizce (İyi)
Bilgisayar : Windows Office

İLETİŞİM

Adres : Adile Sadullah Mermerci Polis Meslek Yüksekokulu
Gümüşdere, Sarıyer
Telefon : 0 212 2038709 / 221 (iş)
0 212 2038709 / 388 (ev)
0 505 2213406
E-posta : muratyukseoglu@yahoo.com

10. EKLER